

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knaflova ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knaflova ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.7113

Nova vsedržavna stranka je velik korak k rednemu političnemu življenju

V slovesni izjavi nove vlade smo čitali, da si je vlada stavila za nalogo pospešenje rednega političnega življenja. Z ustavo od 3. septembra imamo pri nas parlamentarno vladavino, katere pogoj je obstoj strankarske organizacije. Spričo izrednih razmer je bila sicer narodna skupščina izvoljena na osnovi splošnega državnega programa brez strankarskih opredelitev, a čim je narodno predstavništvo s sprejemom državnega proračuna in najnujnejših zakonov izpolnilo svojo prvo nalogo in pokazalo življenjsko silo, je treba sedaj odločno na redno delo.

Predvsem je pač treba v svrhu pospešitve rednega političnega življenja nemudno izvesti strankino organizacijo. To stališče je zavzel ves poslanski klub razen petih poslancev, ki so stopili iz kluba. Tako se je sklenilo, da se objavi proglas o organizaciji Jugoslovenske radikalne kmetijske demokracije in da se naj banovinski in sreski odbori organizirajo do konca aprila.

Ustanovitvi JRKD, s čimer je napravljen velik korak k rednemu političnemu življenju, bodo pač sledile še ustanovitve drugih političnih strank, saj se z odločilnega mesta naglašja, da ne bo nihče oviral zbiranja novih političnih skupin. Zlasti v času hudih gospodarskih pretresov je koristno, da se čujejo tudi druga mišljenja. Prav vodstvo JRKD samo smatra za potrebno, da nastopijo tudi druge skupine, ker je pač le v korist

narodu in državi, če vsi dobri državljani sodelujejo pri gradbi za boljšo bodočnost naše lepe domovine.

Prav pa je, da se na odločilnih mestih odločno zahteva, naj se morebitne nove politične skupine zbirajo le na osnovi obstoječega stanja. Le v korist razvoja in napredka države je, da ni dopuščeno organiziranje strank na verskih in plebemskih osnovah, saj vsi vemo, da bi bil povratek k starim strankam obenem povratek v stare zmešnjave, ki so ovirale vsako pametno delo in ki so precej krive, da so se gospodarske neprilike pri nas bolj poostriale, kakor bi se sicer to zgodilo spričo vseobče svetovne gospodarske krize. V okviru državnega in narodnega edinstva imajo lahko nove politične skupine po novih potrebah našega državnega in narodnega življenja svoje posebne programe v prosvetnih, družabnih, gospodarskih in političnih ozirih. Te svoje programe bodo lahko vse skupine javno zastopale v zakonskih mejah.

Nova JRKD je zaenkrat glavna nosilka misli 6. januarja in bo s svojim lepim programom gotovo uspela. Okrog načela državnega in narodnega edinstva bo nedvomno zbrala vse dobro misleče in z iskrenostjo za narod in državo delujoče državljane. Čvrsti razmah nove stranke po deželi kaže, da narod hoče resnega in poštenega dela, ki je v teh časih potrebnejše ko kdaj prej.

Kako moraš živeti, da ostaneš zdrav

Higijena je nauk, kako naj živimo, da ostane zdravi. Iz tega vidimo, da je njeno delovno območje ogromno. Poznamo več oddelkov higijene: socialno higijeno, ki skrbi za omejitev socialnih bolezni (jetike, spolnih bolezni itd.), šolsko higijeno, ki nadzira učilnice, javno higijeno (za ceste, gnojišča itd.) in še več drugih oddelkov.

Danes govorimo o higijenskih ovratnikih, ščetkah in celo podpetnikih. Cesar ne moremo drugače priporočiti, pa pravimo, da je iz higijenskih ozirih potrebno.

Vse stremi k zdravju, ker le zdrav narod more vzdržati v današnji tekmi za kruhom. Zato moramo prav odločno zavrniti razne pojave, ki vodijo v našprotno smer. Večina naše moderne umetnosti stremi v bolešno in nezdravo.

Velika večina pripovedi piše le o boleznih in o spačenih junakih. Če ne kupuješ takih knjig in ne pritrjuješ piscu, si pač zaostal. Prav tako je z novo glasbo, ki je taka, da človeka po nji boli trebuh. V bolezen vodi današnja moda, ki nas odvaja od zdravja.

Zato je prav važno vedeti, kako naj človek živi, da bo ostal zdrav danes, ko umre na leto v naši banovini 5000 ljudi za jetiko, 40.000 jih pa boleha za njo. Ni hujšega za družino kakor bolnik.

O tem predmetu je govoril te dni v ljubljanski «Soči» znani, res poljudni predavatelj, zdravnik g. dr. Franta Mis, ki je bil eno leto v Ameriki, kjer je proučeval tamošnje higijenske

ustanove. Razložil je ameriško borbo za zdravje in povedal, da imajo tam Društvo za podaljševanje zdravja. Član plača enkrat za vselej 18 dolarjev. Zato ga obišče in preišče vsako leto na rojstni dan društveni zdravnik, da se mu izpove bolnik za nazaj, kaj je delal, in dobi potem navedila za bodoče leto. Ta edinstvena organizacija, ki šteje v Zedinjenih državah nad 25 milijonov članov, je postavila tudi zdravstvene predpise, ki so se izkazali za učinkovite, saj povedo podatki, da se je povprečno podaljšalo članom življenje za sedem let. Naj navedemo nekaj primerov iz teh navodil:

Nič ne govorite o boleznih! Življenje je bilo vedno, je in bo hudo, ni pa treba vedno prežvekovati teh težav. Oprijeti se moramo tistih malih svojih uspehov in poizkusiti najti izhod iz zmešnjave.

Proč z mislimi o boleznih! Ena tretjina bolnikov, ki iščejo pomoči pri zdravnikih, je bolna le za znaki bolezni, ki so čitali o njih. Če jim reče zdravnik pošteno v obraz, da so zdravi, mu tega ne verjamejo. Zato letajo od zdravnika do zdravnika, dokler ne najdejo poznavalca ljudske miselnosti, ki jim pravi: «30krat boš prišel k meni, pa boš zdrav». Pa ne le neuki ljudje trpe za namišljenimi boleznimi, temveč znan je celo zdravnik, ki boleha že sedem let za jetrnim rakom, čeprav sam ve, da tak rak ne more trajati nad dve leti.

Jej zmerno, žveči počasi in imej pri hrani red! Kako pa mi jemo? Prav narobe, kakor da ni jed gonilna sila vsega telesa. Po mestih uživajo pre-

več mesa, kar povzroča poapnjenje žil in staranje. Posebno pri ženskah nastane pri preobilnem uživanju mesa vtis pomanjkljivosti lepote.

Če pomislimo, da zadošča na dan človeku 90 gramov beljakovin (desetina golaža), vidimo, da jemo preveč mesa. Naši predniki so dalje živeli, ker so jedli sirovo hrano. Pri mesni hrani se namreč tvorijo v črevih strupeni plini, ki jih telo vsrkava in ki postanejo tako povzročitelji bolezni. Cerkezi in Bolgari dočakajo neredko čez 100 let, ker jedo mlečne izdelke (jogurt, kumis in kefir). Posnemajmo ta plemena!

Mnogo škoduje zdravju tobak, ki so nam ga prinesli poleg krompirja Kolumbovi pomorščaki. Danes kadi vse povprek, kar povzroča pri kadilcih začasno in pogosto tudi trajno bolehavost, tako da brez nikotina ne morejo živeti. Tudi ženska borba za enakopravnost z možmi si je priborila poleg drugih pravic še nikotin. Ženskam močno škoduje tobak, ker je ustroj njihovega telesa prav sličen otroškemu. Kako čudna in zoprna je slika ženske, ki pelje otroški voziček in puha kakor lokomotiva.

Kava naj bo zdravilo starim. Mladim pa močno pokvari sree.

Alkohol je naš narodni strup, ki je telesno in duševno upropastil 50 odstotkov naših družin. V naših norišnicah so tri četrtine bolnikov iz vinorodnih krajev. Za stare je pitje nekako že gospodarska in narodna dolžnost, pač pa je treba zanesti ves boj proti alkoholu med mladino.

Večbajmo telo! Mnogo imamo organizacij za to, toda 80 odstotkov članstva si ne krepi svojih teles, posebno voditelji ne gredo z zgledom naprej.

Razdeli vsak dan na tri dele! En del posveti delu, drugega počitku in tretjega igri. Pri nas malo delamo, pa mnogo vzduhuje. Kdor ne dela, ni zdrav, zato ni kar nič resnice na tem, da je kdo obolev zaradi preobremenitve. Vsi moramo vztrajno vršiti boj proti namišljenim boleznim.

Igrajmo se! Mi se pa ne znamo, pa tudi ne spodobi se, kakor si mislimo. Pri igri se moramo povsod udati veselju, pa bomo ostali zdravi.

Ne razburjaj se po nepotrebnem! Mnogo ljudi stalno muči skrb, kako se bodo čuvali pred strupenim plinom, če bo vojna. Druge muči dedna obremenjenost, ki so jo zanesle med nas nerodne knjige, ki so najhujši strup za slaboten rod. Če je umrl komu ded v norišnici, prične nesrečni potomec opazovati samega sebe. Naglasiti je treba, da se podeduje le nagib k duševnim in živčnim boleznim, ne pa bolezni. Kdor živi zdravo, se mu ni bati bolezni. Pustite čitanje takega škodljivega štiva, zlasti mladini ga ne dajte!

Štej do sto, preden daš duška svojemu čuvstvu! Koliko je med nami petelinov, ki pozneje obžalujejo svoja dejanja.

Ne pričakuj preveč od življenja! Mnogo ljudi toži, da jih je strla usoda, ker so si zidali gradove v oblake. Nikar pa ne misli, da imaš smolo, preden se lotiš drugega posla, če ti je pri enem izpodletelo.

Ne zapirajmo vrat pred spolnimi vprašanji! Koliko ljudi trpi zaradi lažne morale vse življenja. Otrokom moramo odkrito povedati, odkod so. Za svarilen zgled naj bo 21letni mladenič,

ki je postal slep in popoln pohabljenec, ker se je samo enkrat udal nepoučen prepovedani nasladi.

Napravi si načrt za življenje! Kakor nam kažejo življenjepisi velikih mož, je mogoče uspeti v življenju le, če sledimo jasno načrtani poti.

Prav nezdravo je večno premlevanje krize. Ime je sicer silno lepo, vendar vpijejo najbolj

baš tisti, ki so najmanj prizadeti. Izdajaj manj kakor dobiš, in se vedno takoj prilagodi novim razmeram.

Ta vodila za zdravo življenje naj si vsakdo izreže in naj jih obesi nad svojo posteljo, da jih bo lahko čital vsak dan. Le tako bomo prišli v boljše čase in bo mladi rod boljši od današnjega.

bička. Le tedaj, kadar bi tovarna o upoštevala in primerno zvišala nakupno ceno, bi bil dobiček pravično razdeljen med kmeta in tovarno.

Račun s solnčnicami je še neugodnejši, ker je z njimi še več dela in hudo izmolzejo zemljo, pridelek pa znaša komaj polovico sojinega. Za sušenje solnčničnega semena moramo imeti prostorne in zračne pode, ker nam sicer v jesenskem deževju splesnijo na kupu.

Da je nastavila tovarna očitno prenizko ceno za domače oljne plodove, nam jasno kaže dejstvo, da so doslej plačevale naše tovarne slabo očiščeno inozemsko blago na madžarski meji po 200 Din za 100 kg. S kakšno upravičenostjo nudijo sedaj domačim pridelovalcem le 160 Din za 100 kg v Zagreb postavljenega semena?

Dokler vztraja tovarna na svoji tako nizko nastavljeni nakupni ceni, ne moremo nikomur priporočati, da prične gojenje oljnih rastlin za industrijo. Prav pametno pa ravnajo tisti, ki pridelujejo sojo za priboljšek svoji živini, solnčnice pa za napravo okusnega in zdravega jedilnega olja.

Pomisleki k lepi zasnovi

Prva hrvatska tvornica olja v Zagrebu je skupno z združenimi organizacijami pričela veliko akcijo za sejanje solnčnic in soje. Tvornica se je obvezala, da bo od zadrug prevzela ves pridelek solnčnic in soje in da bo plačala najmanj 160 Din za metrski stot, postavljeno v Zagreb. Naše tvornice olja uvažajo letno 1000 vagonov solnčnic. Povprečen donos solnčnic znaša 8 metrskih stotov na oral, soje pa 10 do 12 in tudi več metrskih stotov, kakor so pač zemlja, obdelava in letina. Zadruga bodo kmetom dale seme za sejanje na posodo in superfosfat na kredit.

Zadeva se vidi za našega kmeta precej vabljiva in je verjetno, da se bodo pri nas mnogi tudi odzvali pozivu. Kadar gre za uvedbo nove poljske rastline, je treba vedno preudariti vse okolnosti, da ne zaide naše kmetijstvo na kriva pota. Posebno v današnjih hudih časih je potrebno budno paziti, da ne spravimo kmeta v novo nesrečo. Žalosten vzgled brezglavega širjenja hmeljarstva naj nam bo v veden opomin.

Sojo smo že nedavno priporočali v gojenju za domačo potrebo kot nadomestek za draga čodatna krmila. Pridelovanje soje za prodajo tovarni po 160 Din za 100 kg nikakor ni priporočljivo za naše razmere. Soja da en sam pridelek na njivi, treba jo je saditi z roko, trikrat okopati in z roko požeti. Pridelek znaša pri nas 800 kg na oral. Če odračunamo pridelovalne in prevozne stroške, skopni ves dobiček. Kje je vzrok, da ne nese soja dobička? V prenizki prevzemni ceni tovarne, ki obeta za stot v Zagreb postavljene soje le 160 Din.

Na vseh svetovnih tržiščih stanejo že iztisnjene sojine tropine 180 Din za 100 kg. Za iztisnjenje si vzame tvornica olje in še 20 Din. Če bi kmet hotel imeti nazaj tropine, bi moral doplačati še 20 Din za metrski stot tropin od lastne soje in bi tako podaril tovarni svoj celoletni trud.

Če pomislimo, da dobi tovarna iz 100 kg sojinega plodu 20 kg olja v vrednosti 250 Din, vidimo, da je nakupna cena soje, kakor jo je nastavila tovarna, mnogo prenizka. Naše domače majhne oljarne, tako v Savinjski dolini, računajo za mletev in iztiskanje olja od litra 250 Din in si pridržijo še polovico tropin za svoje delo. Tako stane predelava 100 kg oljnatega semena kmeta 12 Din (50 Din za plačilo v denarju in 75 Din v tropinah) in mu ostane 20 kg olja in 40 kg tropin v vrednosti 300 Din (olje 225 Din in polovica tropin 75 Din). Iz tega računa nam postane jasno, da ima tovarna pri predelavi vsakega stota kakšnih 100 odstotkov do-

Velika razstava perutnine in kuncev v Ljubljani

Kmetijska družba v Ljubljani priredi po svojih odsekih za perutninarstvo in kuncerejo v času od 4. do 13. junija letos v prostorih velesajma v Ljubljani svojo IV. veliko razstavo. Razstava perutnine bo obsegala v I. oddelku selekcionirano štajersko kokoš (standard 1930, Celje), štajersko kokoš drugih rej, različne pasme perutnine, ki jih gojijo rejci v dravski banovini, race, gosi, purane in kapune. Drugi oddelk bo obsegal krmila, orodje in priprave in razne pripomočke za uspešno rejo perutnine. V III. oddelku bodo prikazane bolezni perutnine. Oddelk se bo uredil s pomočjo državnega bakteriološkega zavoda v Ljubljani.

Razstava kuncev bo obsegala štiri oddelke, in sicer: za živali, za kože in izdelke iz kožuhovine, za razno orodje, posodo in kletke in pa za strokovno literaturo. Razstavniki pogoji za perutninarje so objavljeni natančno v 7. in 8. številki «Kmetovalca».

Rejci in člani odsekov, ki se želijo udeležiti razstave, se morajo priglasiti čimprej pri Kmetijski družbi v Ljubljani.

Za to razstavo vlada že sedaj veliko zanimanje, saj se bodo živali tudi strokovno ocenile in najlepše nagradile z denarnimi nagradami in diplomami. Novost na tej razstavi bo, da bo vsak stoti obiskovalec nagradjen s primerno živaleo. Članí odseka bodo imeli tudi primerna poučna predavanja po ljubljanskem radiu o reji perutnine in kuncev.

Politični pregled

Zakon o pobijanju draginje, ki ga je predložil minister za socialno politiko g. Ivan Pucelj, in ga je že odobrila narodna skupščina.

Je naletel v gospodarskih krogih na velik odpor.

Soteščan:

Trnjeva pot ljubezni

Povest iz starih čase

«Erih plemeniti Truthan ni mogel govoriti. Zato je izbral tebe za pomočnika...»

Šla sta iz sobe pod najvišjo lipo, ki je stala nedaleč od graščine. Približno sta določila prostor, kamor seže senca njenega vrha dopoldne ob deveti uri. Kraj sta pogodila, čeprav je bilo že pozno popoldne. Zaznamenovala sta ga z drobnim kolom.

Grajski hlapci so pričeli kopati. Pod rjavo ilovico je ležala plast kamenja, ki ga je bilo treba odstraniti. Tedaj se je prikazal zabo, okovan z železom. Tičal je globoko med kamenjem. Dvignili so ga z dolgimi drogovi in spravili v graščino.

Kopali so do poznega večera. Našli so še več zabojčkov, okovanih z železnimi obroči. Graščaku se je širilo srce ob pogledu na dragoceno bogastvo. Slika davnega prednika ga je neizmerno osrečila. Zato jo je postavil na oltar v prostorni grajski dvorani. Dičilo jo je zlato in srebrno okrasje. Erih plemeniti Truthan je gledal ponosno s svojega prestola, obdan z bleskom in sijajem.

Adolf zlatogorski se je zavedal bogatega plačila. Lahko bi se bil ponašal in vdajal prevzetosti, vendar pa tega ni maral storiti. Njegove prve misli so pohitele v hipu nepričakovane sreče

na Višavje k zaročenki. Najrajši bi bil takoj odjezdil v njeno bližino. Tam bi bil šele prav občutil svojo srečo.

Stric Rudolf pa mu ni dovolil oditi. Vsaj nekaj dni ga je hotel še imeti pri sebi in ga je naposled tudi pregovoril. Grajski služabnik pa je ponese Mileni veselo poročilo.

III.

Grad Aržišče je sameval na nizkem holmcu sredi temnega gozda. Dolincem ga je zakrivalo drevje; z bližnjih hribov pa niso videli drugega kakor pusto črno zidovje. Njegovi prebivalci so bili rojeni vitezi, ki pa v resnici niso zaslužili tega naslova. Znani so bili kot kruti in neizprosni gospodarji. O njih je veljal pregovor: «Laže je omajati kamen kakor geniti grajskega mogotca.»

Oton je bil med vitezi najmlajši, toda najbolj trd in zloben. V svojem strahovanju je presegal najstarejše grajske veljake. Bil je strahovito nagle jeze. Kdor se mu je zameril, tega je zapisal v črne bukve. O njem je bilo znano marsikaj, kar je vzbujalo strah in grozo. Tako je nekoč ustrelil psa, ki se mu je bil zameril na lovu. Vola, ki ga je sunil z rogom, je dal ubiti in pokopati. Ako se mu je pregrešil konj, ga je udaril z golo sablo.

Tlačani so trepetali, čim so čuli njegovo besedo. Nekoč je opazil siromaka, ki je pobral jabolko na grajskem vrtu. Ubral jo je za njim in mu nameril s puško.

«Usmilité se me!» Ubožec je padel na kolena in prosil: «Lačen sem bil, prizanesite!»

«Kradel si, postopač!» Brezsrčnik je užival, kadar je videl koga trpeti. Zapovedal mu je, naj se sleče, kar je sirota moral izvršiti. Nato je moral zložiti obleko na kup in jo zažgati. S solznimi očmi je ukresal ogenj in izpolnil povelje. Za nameček ga je ošvrknil z bičem po golim telesu.

«Zdaj pa teči, kar moreš, da te ne dosežem.» S temi besedami je odslovil siromaka v Adamovi obleki.

Zaradi svoje trdosrčnosti in nasilnosti je imel mladi okrutnik na Aržišču prvo besedo. Najljubše opravilo mu je bilo izrekati kazen in jo izvrševati. Sam je pretepal tlačane in zapiral jetnike. Iz oči mu je žarela strast zadovoljstva, kadar je stopil pod vislice in zategnil zanko...

Kadar se ni mogel znositi nad drugimi, tedaj je nahrulil domače osebje. Med njim ni imel pravega prijatelja. Na svoji strani je imel le oskrbnika in beriče. Ti so izvajali v okolici nečuvna grozodejstva. Ljudstvo se je zvijalo in ječalo pod graščinskimi jarmom.

Tisti dan, ko sta se sprla z Adolfom zaradi Milene, je bil Oton silno razjuten. Ves divji je prijezdil mimo grajske kapelice, ki je stala ob cesti zunaj gozda. Kolikokrat jo je že ukazal podreti, a nihče ni hotel izvesti njegovega povelja. Tlačani so se upirali, ker so pri znamenju zajemali tolažbo v potrebah. Branili so se celo grajski hlapci; bali so se namreč sovraštva razjarjenih trpinov. Med ljudstvom se je širila govorica, da bo strašna božja kazen zadela tistega, ki bo prvi udaril po blagoslovljenem zidovju. Kdor ga bo

Ise gospodarske zbornice so posredovale pri pristojnem ministru, narodnih poslancih in senatorjih za omiljenje. Ker je med tem narodna skupščina ta zakon že odobrila, je senatni odbor začel proučevati zakonski predlog, iz katerega hoče odstraniti vse trdote.

Razorožitvena konferenca v Zenevi

je pokazala prvi uspeh.

Dosežen je bil sporazum, naj se izvede razorožitve v presledkih. Ta sklep je bil sprejet soglasno in prvi korak postopnega razoroževanja bo splošno zrižanje oboroževanja na najnižjo stopnjo.

Med Japonci vlada veliko

razburjenje zaradi zbiranja ruskih čet ob Mandžuriji.

Šaje je tam zbranih že devet ruskih divizij. Japonske vesti, ki so pa nedvomno pretirane, trde, da Rusi naravnost izživajo k spopadu.

GOSPODARSTVO

Sejmi

- 23. aprila: Škofja Loka.
- 24. aprila: Zdole-Pleterje, Št. Jurij ob južni železnici, Mozirje, Sv. Jurij pri Izlakah (Aržišče), Planina pri Logatcu, Zužemberk, Guštanj (za živino), Radovljica (kjer je običajno, se vrše sejmi na naslednji delavnik).
- 25. aprila: Vuzenica (živina in blago), Dobova-Mihalovec, Beltinci, Mozelj, Oplotnica, Bučka, Dol, Grosuplje, Cerknica pri Logatcu, Št. Vid (Bloke), Kostrivnica.
- 26. aprila: Semič, Kozje.
- 27. aprila: Lukovica, Sv. Gregor-Velike Slevice, Vesela gora (Št. Rupert), Apače.
- 30. aprila: Veliki gaber.

Tedenski tržni pregled

ZIVINA. Na sejmu v Ribnici so se prodajali za kilogram žive teže: voli I. vrste od 5 do 6 Din, II. vrste 3-75 do 4 Din; krave I. vrste po 4 do 5 Din, II. vrste 2-50 do 3-50 Din; telice I. vrste 4 do 5 Din, II. vrste 3-30 do 4 Din.

JAJCA plačujejo naši izvozniki po 40 par. Dne 17. t. m. stopijo v Nemčiji v veljavo predpisi glede obveznega zaznamovanja jajc. Na

začel podirati, bo oslepel ali pa mu bo odpadla roka. Njegova duša pa ostane zapisana v knjigi pogubljenja.

Brezbožnik je ponovno zapovedal tlačarim: «Preden zaide solnce, morate razbiti ta kurnik v prah in razvaline... Kamen na kamenu ne sme več ostati...»

Tlačani so molčali, nihče ni črnil besedice. Ko je odšel, so začeli godrnjati. Čulo se je soglasno: «Jaz že ne, rajši v ječo kakor na bogoskrunsko delo.»

Vitez je pridivjal na dvorišče in planil s konja. Pozval je oskrbnika in beriče na tajno posvetovanje. Kar so sklenili, je seveda ostalo skrivno; grajsko osebje pa je izvohalo, da se je po skrivnostnem sestanku preoblekel v čerača berič, vitezov prvi zaupnik, ter odšel neznan kam s palico in z bisago. To je pomenilo, da se zopet nekaj pripravlja. Vendar se niso upali preveč ugibati. Vitez ni smel slišati, da bi se vtikali posli v njegove zadeve.

Zaradi znamenja sta z oskrbnikom glasno zapopotala. Oskrbnik se je izgovarjal na nepokornost tlačanov, vitez pa mu je očital nesposobnost in popustljivost. Grozil mu je, da ga bo zapodil, ako se ne poboljša.

«Ukažite, kaj naj storim», je prosil navodila. «Znamenje poderite! To je, kar sem že ponovno zapovedal.»

«Prav! Začel bom pobijati in streljati. Toča za posledice nisem odgovoren...»

Tiran je naježil obrvi.

Usoda zamudnikova

je često prav nesrečna. Kadar je čas, ni odlašati. Zato pravočasno kupite srečke državne razredne loterije, katere žrebanje bo že 26. in 27. t. m. Srečke prodajajo vse podružnice „Jutra“ in

Zadružna hranilnica, r. z. z o. z. Ljubljana, Sv. Petra c. 19

vsakem uvoženem jajcu mora biti označena izvozna država: Jajca iz Jugoslavije bodo morala imeti 2 mm visok žig «Jugoslavija», in sicer v barvi, ki se ne dá izbrisati in ki zdravju ni škodljiva. Od 1. marca do 31. avgusta mora imeti žig črno barvo. Tudi zaboji morajo biti neizbrisno označeni z žigom «Jugoslavija» v višini 3 cm. Jajca iz hladilnic morajo imeti znak «K» v črnem trikotu, zaboji s takimi jajci pa morajo nositi označbo «Kühlhauseier». Nemčija je istočasno prepovedala uvoz jajc, lažjih od 45 gramov, in uvoz umazanih in napočenih jajc.

VINO. Glede na novi trošarinski zakon, ki bo kmalu stopil v veljavo, so se cene vinu začele malo popravljati. V Banatu so se sortna vina popravila na 2 do 4 Din za liter, a hrvatski vinogradniki zahtevajo za navadna vina do 3, za sortna pa 3-50 do 4-50 Din za liter.

KROMPIR. Na ljubljanski trg so kmetje pripeljali v soboto 32 voz semenskega krompirja. Kupčija je bila dobra. Cene so bile: običajnemu krompirju 1-25 Din, rdečemu pa 1-50 Din za kilogram.

SADJE. Sadni trg je v Ljubljani še vedno založen, seveda z majhno količino blaga. Jabolka so se te dni prodajala po 6 do 10 Din za kilogram.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi smo dobili v valutah:

1 ameriški dolar za okrog 56 Din;

v devizah:

100 nemških mark za 1338-37 do 1349-17 Din;

100 italijanskih lir za 289-77 do 292-17 Din;

1 ameriški dolar za 56-26 do 56-54 Din;

100 francoskih frankov za 222-87 do 223-99 Din;

100 češkoslovaških kron za 167-22 do 168-08 Din.

Vojna škoda se je trgovala po 216-50 do 217 dinarjev, investicijsko posojilo pa po 58 do 60 dinarjev.

Kratke vesti

— Polovična vožnja za obiskovalce II. banovinske vinske razstave v Ptuj. Ministrstvo za promet je odobrilo polovične vozne cene za obiskovalce II. banovinske vinske razstave in sejma in IV. vinarskega kongresa, ki bodo od 8. do 10. maja v Ptuj. Polovični popust voznih cen bo veljal od 3. do 14. maja za vse vlake in razrede jugoslovenskih državnih železnic razen ekspresnih vlakov. Obiskovalci vinske razstave, sejma in kongresa kupijo na odhodni postaji celo karto do Ptuj, ki jim bo poleg izkaznice Vinarskega društva, da so obiskali vinsko razstavo s sejmom ali kongres, veljala za brezplačno vrnitev. Izkaznice se bodo dobile na vinski razstavi v Ptuj. Kart torej ne oddajte! Za prevoz razstavnih predmetov bo veljal popust, določen v drugem delu tarife, odsek B. XIII. Gostilničarje, vinske trgovce in druge zanimance vabimo na čim večji obisk. Vinarske, kmetijske in sadjarske podružnice in druge organizacije vabimo, da organizirajo svoje člane za skupen obisk naših prireditelj v Ptuj. Vinarsko društvo za dravsko banovino v Mariboru.

DOBRO TOALTNO MILO

ne sme le prijetno dišati, temveč mora tudi po svojih sestavinah v medicinskem smislu delovati očistujoče na kožo. Samo tako lahko koristi pri negovanju telesa. Prav zato so Fellerjeva Elsa-mila zdravja in lepote tako cenjena. Onot s 5 vrstami mila za 52 Din se dobiva brez nadaljnjih stroškov pri lekarnarju Evgenju V. Fellerju v Stubiici Donji, Elsa-trg 360, savska banovina.

Oskrbnik je poudaril: «Izzvali bomo upor... Vol ima sicer trdo kožo, a je močan, kadar pokaže rogove...»

«Ali se že kaj čuje?» Divjaku je upadel pogum, četudi bojzani ni očitno pokazal.

«Hm.» Oskrbnik je skomizgnil z rameni. «Kadar je ogenj v strehi, tedaj je prepozno gasiti...»

Vitez je klel in grozil, naposled pa je začel mirneje: «Znamenje morate podreti. Ako ne gre drugače, je treba kogarkoli podkupiti... Sezi v grajsko blagajno...»

Oskrbnik se je hvaležno priklonil. Ne iz ljubezni do ljudstva, saj ga je vedno stiskal in zatiral. Vest mu je bila obtežena s krivicami, zato se je bal maščevanja. Trepetal je pred ljudsko sodbo.

Oton je sprejel z zadoščanjem njegovo hvaležnost in mu velel: «Poišči zanesljivo osebo...»

Seljak Marluga je bil stiskač, ki bi bil prodal za zlato dušo iz telesa. Oskrbnik ga je dal poklicati ter ga je vprašal, ali bi hotel hitro nekaj zaslužiti.

«Ne vem.» Seljak se je kar obliznil, čeprav še ni vedel, kaj bo moral storiti.

Oskrbnik mu je razložil: «Znamenje za gozdom bo treba podreti...»

«Aa!» je zazijal. «Ljudje me bodo sovražili.» «Ne boj se nikogar. Dobil boš plačilo v denarju...»

«Hej, denar!» Skopuh se je zarežal na vsa usta kakor cigan belemu kruhu. Vendar je še nekoliko dvomil. Oskrbniku ni preveč zaupal. Izrekel

je nezaupno: «Ali bo res? Koliko si mi pa namenil?»

«Pest srebrnikov, ako boš dobro opravil...» Dedec se je zadovoljno obliznil. Misli si je: «Hitro jih bom zaslužil. Z vragom se bova že kako pogovorila...»

Priskrbel si je orodje ter se odpravil na delo. Najprej je odstranil iz znamenja kip ter ga postavil za bližnji gm. Potem je razmetal streho, nato pa se je lotil zidovja. Stražili so ga beriči, skriti v grmovju. Pričakovali so, da ga bo kdo napadel.

Preden je zatonilo solnce, je bilo grajsko znamenje do tal porušeno. Hlapci so odvažali kamenje ter se jezili na Marlugo, ki jim je napravil nepotrebno delo. Lakomnik je bil varen le še v spremstvu beričev, ko je odhajal v grad po plačilo. Obljubljenih srebrnikov seveda ni dobil, dali pa so mu dvojno dnevno plačo. To je stiskača močno potrlo. Kesal se je, ker se je dal pregovoriti.

Odšel je domov v večernem mraku. Z desnico je držal za žep, kamor je spravil Judeževe groše. Plaho se je oziral okrog sebe; bal se je prikazni, katere mu je slikala razburjena domišljija.

Zaspiti ni mogel, čeprav ga je utrudilo naporno delo. Ležal je kakor v omedlevici in poslušal očitane vesti, ki je neprestano grajala njegovo dejanje.

Opolnoči je planil s postelje in bulil okrog sebe. «Neža, ali kaj slišiš?» je vprašal ženo.

«Eh, kaj neki?» se je nejevoljno prebudila.

DOPISI

BABINCI PRI LJUTOMERU. (Smrt na kosa.) Zalostno so zapeli pred kratkim zvonovi naše župne cerkve ljutomerske. Izgubili smo prijatelja in tovariša g. Mirka Kovačiča, posestnika v Babincih. Strašna svetovna vojna in vojaška služba, katero je opravljajal osem let, mu je zapustila kal bolezní, ki ga je sedaj uničila. Bil je šele 40 let star. Naš Mirko je bil splošno priljubljen, saj je bilo njegovo plemenito srce odprto za vsakogar. Bil je pravi vzor naših mladih mož. Za njim žalujejo njegova neutulajljiva žena, ki mu je v hudih dnevih njegove bolezní zvesto stala ob strani, štirje otročiči, ki jih je ljubil nad vse, mati, sestre, brati in številni prijatelji in znanci. — V Strožji vasi pa je umrl za jetiko podnarednik 19. pehotnega polka g. Karel Škrjanec, sin posestnika in zidarja. Dosegel je 25 let. Obema pokojnikoma blag spomin!

BREGANA. Sokol proslavi 19. jurtija 10letnico obstoja z veliko javno telovadbo, združeno z vrtno veselico. Naprošajo se domača in sosedna društva, da na ta dan ne določajo svojih prireditev. — Avtobus «Tapred» vozi odslej v Zagreb zjutraj ob 7.15. Vozni red za Novo mesto ostane neizpremenjen. — Tečaj za krojno risanje se vrši že dva tedna in bo trajal do konca tega meseca. — Tukajšnja tovarna palic je morala zaradi pomanjkanja naročil odpustiti več delavcev. — Most čez Breganico v Breganskem selu še vedno čaka rešitve. Ker je most na meji med dravsko in savsko banovino, sta potrebna sporazum in pomoč obeh banovin. Dravska banovina je že dala v to svrhu 100.000 Din.

DOBUNJE. V Podmolniku je umrl 13. t. m. g. Melhijor Keber, posestnik, mlinar in sodavičar v starosti 72 let. Pokojnik je bil vedno odločno naprednega mišljenja in neomahljivega značaja. Bil je dolgo časa predsednik krajevnega šolskega sveta v Sostrem in občinski odbornik v Dobrunjah. Kot umen in spreten gospodar je bil obče spoštovan, kar je najbolje dokazala ogromna udeležba ljudi vseh slojev pri pogrebu. Ohranimo mu časter spomin!

GLOBOKO PRI BREŽICAH. (Smrt na kosa.) Zalostno so se oglasili zvonovi 9. t. m. in naznanili, da je nenadoma za srčno kapjo umrla blaga žena posestnica Neža Bosinova iz Globokega v starosti 74 let. Pokojnica je bila priljub-

ljena v vsej Globoški dolini. Bila je vneta čitateljica «Domovine». Naj bo pokojnici, ki uživa zaslužen plačilo pri Bogu, lahka rodna gruda, njenim svojcem pa naše sožalje!

HOTIČ PRI LITIJI. (Smrt na kosa.) Dne 12. t. m. je umrla na Bitičah pri Hotiču ga. Marija Kodermanova, daleč naokoli znana kot vzorna krščanska gospodinja. Pokojnica, dobra mati in velika dobrotnica, je bila jako priljubljena, kar je pokazalo tudi mnogoštevilno spremstvo na njeni zadnji poti. Dragi pokojnici blag spomin, a prizadetim naše iskreno sožalje!

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU. V nedeljo 10. t. m. je imela slovesen zaključek naša kmetijska nadaljevalna šola, ki je praznovala letos že triletnico svojega obstoja. Vpisalo se je v to šolo 48 gojencev, ki jih je nabral po vaseh učitelj g. Kosi. Med letom je njih število nekoliko padlo. Do novega leta sta poučevala na šoli upravitelj g. Španger in učitelj g. Kosi. Po novem letu so poučevali zdravnik g. dr. Lebar, g. Alojz Slavič, upravitelj g. Belec in učitelj g. Borko. Šola je 10. t. m. priredila svojo zaključno slovesnost, na kateri je obširneje poročal šolski vodja g. Belec. Sledilo je šest lepih deklamacij, nato govor Kmetijskega fanta, dve pevski točki in naposled predavanje živinozdravnika g. Škofa iz Ljutomera, ki je zanimivo govoril o vzgoji telet in podal nekaj nasvetov glede pasje stekline, ki se je pojavila v našem srezu. Zatem so se razdelila izpričevala in se nagradili najmarljivejši fantje. Zelimo, da se posveča naši šoli še večja pažnja, ker je to činitelj, ki lahko zelo pomaga našemu kmetijstvu na roge. Kmetiskim fantom na tej prireditvi čestitamo!

KRŠKA VAS. Tudi nam ne-prizanaša kriza, vendar delamo in se tolažimo, da bodo prišli boljši časi, saj kdor dela, ne bo lačen. Samo da nas ne obišče nesrečna toča kakor lani! Za prehrano, odnosno za koruzo se je že precej pobrigal naš novi požrtvovalni g. župan, ki deli koruzo po 1 dinar kilogram. Drugod jo delijo dobrodelnice akcije po 1.20 Din. Upamo, da bo naš delavni župan še mnogo storil v prid občanov. — Zelo poučljiva predavanja je imel gosp. Fran Kafol v Cerkljah, Skopicah in Krški vasi. Vsa čast odličnemu kmetijskemu strokovnjaku, ki se toliko potrudi, da ima na dan po tri predavanja. A. K.

LJUTOMER. V nedeljo 24. t. m. priredi naša glasbena šola v telovadnici osnovne šole ob 15. javni nastop s svojimi gojenci. Nastopijo vsi

učenci goslarskega, klavirskega in pevskega oddelka posamezno in v skupinah. Mladinski orkester bo ob koncu proizvajal tri lepe točke, katerih bo vsakdo vesel. Pridite posebno starši in mladino ljubi, da slišite naš glasbeni naraščaj!

LOŠKA DOLINA. Pred kratkim se je ustanovil pripravljalni odbor, ki si je nadel nalogo ustanoviti tudi pri nas strelsko družino. Že pri prvih sestankih se je pokazalo izredno zanimanje in je pristopilo k društvu lepo število članov. Vabimo še druge, da se oglase pri bližnjih poverjenikih. Ustanovni občni zbor bo 8. maja ob 15. uri. Opozarjamo, da ima glasovalno in volilno pravico le oni, ki se pravočasno prijavijo. — Ob enem se pripravlja tudi ustanovitev krajevne organizacije Jugoslovanske radikalne kmetijske demokracije, katere ustanovni občni zbor bo za občino Stari trg na praznik 5. maja. Poverjeniki bodo v kratkem pričeli nabirati članstvo, na kar opozarjamo somišljenike in prijatelje.

PODZEMELJ. Dne 24. marca je preminila soproga tukajšnjega župana g. Katarina Smu-kova, ki je bila obče poznana in priljubljena med tukajšnjim prebivalstvom. Hudo prizadeti družini naše sožalje! — Prejšnjo nedeljo je upepelil požar hišo trgovca g. Edvarda Röhla v Podzemlju in skedenj g. dr. Zupaniča. Požrtvovalnim gasilnim društvom iz Metlike, Krasinca, Gribelj, Dobravice in Pravotine se je posrečilo omejiti ogenj. — Prosvetni odsek sokolske čete v Podzemlju uprizori v nedeljo dne 24. t. m. ob 3. popoldne na šolskem odru tridejanko «Trije vaški svetniki», ki je na vseh odrih, kjer so jo do sedaj uprizorili, vzbudila mnogo prisrčnega smeha.

RADEČE. Te dni se je vršil v Hallerjevi gostilni sestanek krajevne organizacije JRKD. Sestanka se je udeležil tudi narodni poslanec za krški srez Alojzij Drmelj. Volilcev se je zbralo nad 400. Predsedoval je radeški župan g. Anton Polanc. Gospod Drmelj je v obširnem govoru razložil dosedanje zakonodajno delo narodne skupščine; posebno veliki pomen zakona o zaščiti kmetov, novega trošarinskega zakona in ukinjenje žitnega režima. Naposled je pozval zborovalce, naj se vsi organizirajo v novi vsedrjavni stranki, ki bo vedno ostala naša največja politična stranka. Kot zastopnik sreskega odbora JRKD je pozdravil zborovalce v imenu predsednika g. Antona Glihe novinar g. Ambrož, ki je poročal, da je v razmerno kratkem času uspelo sreskemu odboru organizirati krajevne organizacije nove vsedrjavne

«Pa tudi ne vidiš?» se je tresel od groze.

«Ničesar», je osorno zanikala.

«Poglej!» Mož je govoril zmeden, obrnjen proti oknu. «Tam za grmom stoji kip in joka kakor sirota brez doma...»

«Blede se ti, blede, Gašper.»

Utihnil je ter se nekoliko pomiril. Kmalu pa se je zopet začel plašiti: «Zunaj stoji ognjena kotičja... Konjem šviga iz gobca plamen... Poslušaj, kako je nekdo počil z bičem...»

«Kdo?» je vprašala Neža. «Ali si znorel?»

«Vrag je prišel pome... Znamenje sem podrl...»

«Slaba vest te peče. Zakaj si to storil?»

«Zaradi denarja.» Gašper se je počasi umiril in zlezal pod odejo.

Berič, ki je odšel preoblečen na opazovanje, se je povrnil, ko se je že čisto stemnilo. Prišel je z Zlate gore in prinesel važno poročilo. Oton ga je povedel v svojo sobo.

«Ali si kaj izvohal?» ga je vprašal radovedno.

«Adolf je odpotoval», mu je povedal v eni sapi.

«Kam?» Vitez je poizvedoval z veliko rado-

vednostjo.

«Daleč. K stricu na Dolenjsko.»

«Kdaj se bo vrnil?»

«Menda ne tako hitro. Nisem mogel izvedeti natančno.»

«Površnost!» ga je ošteval. «S takim poročilom se mi več ne prikaži.»

Berič se je zvijal in zagovarjal: «Storil sem vse, kar je bilo mogoče. Adolf je odšel na obisk za dalje časa. Prišel bo, kadar se bo naveličal. Svojegega prihoda ni nikomur napovedal.»

«Aa! To je nekaj drugega!» Vitez je utihnil. Mračni pogled se mu je hitro izpremenil.

Beriču se je ohladilo srce, ker je viteza zadovoljil. Brž se je pohvalil: «Vaša milost, bil sem tudi na Višavju!»

«No, ni tam?»

«Nikake izpremembe, vaša milost!»

«Ali si zapazil v gradu kako tujo osebo?»

«Nikogar, vaša milost!»

«In osebje?»

«Nekaj služabnic je ostalo doma, drugi so odšli na Pristavo. Začeli bodo kositi seno. Tam se je nastanil tudi oskrbnik s hlapci. Beriči nadzorujejo tlačane.»

«Izborni!» Vitez Oton je poskočil od veselja.

«Potrudil sem se, ker sem vam zvest in pokoren, vaša milost!»

«Ali je zanesljivo tvoje poročilo?»

«Kakor resnično živim. Ako ni res, naj se ne ganem s tega mesta.»

«Vidiš, na to sem računal. Pokliči oskrbnika in beriče. Hitro! Zdaj je priložnost!»

Vitez je hodil nemirno po sobi. Grizel si je ustnice in mahal z rokami. Z obraza so se mu utrinjale maščevalne misli. Črni naklepi so zoreli v njegovem srcu.

Prispeli so beriči z oskrbnikom in stopili v vrsto pred viteza. Dal jim je znamenje, naj opu-

stijo predpise. «Nocoj ni časa», je rekel in naročil služabniku, naj prinese pijače.

Posadil jih je okrog mize in namignil oskrbniku, naj nalije kozarce. Visoko je dvignil svojo čašo ter jih pozval, naj izpijejo do dna. Nato je izpregovoril slovesno: «Prijatelji, znano vam je, zakaj sem vas poklical. Ali ste mi zvesti povsod — v vsaki nevarnosti, v vsakem primeru?»

«Vsi do slednjega moža», so zagrmeli soglasno.

«Pomnite: kdor se mi izneveri, naj ve, kaj ga čaka.»

Prisegli so drug za drugim: «Vsi kot en mož! Izdajalca ni med nami!»

«Ali je vse pripravljeno?» je hitel vpraševati, «Krinke in obleka?»

«V redu!» so mu pritrdili.

«Maske s črnimi bradami in oblekami, ki bodo kazale povsem drugačno zunanost...»

«Pripravljeno za vsakega posebej.»

«Ali znate izpreminjati hojo in glasove?»

«Znamo izvrstno šepati. Tudi po govorjenju nas ne bodo poznali...»

«Kako je s tajnimi znaki? Ali jih še niste pozabili?»

«Nismo.» — Beriči so začeli ponavljati dogovorjene besede. Šlo jim je gladko brez napake.

Oskrbnik je zopet natočil kozarce. Beriči so jih v dušku izpraznili. Polni navdušenja so ponovili prisego.

(Dalje prihodnjič.)

stranke v veliki večini občin krškega sreza. Navzlic hudim gospodarskim razmeram je zanimanje za novo stranko zelo veliko. Zato je sklenil začasni sreski odbor, da skliče v prvi polovici maja sresko skupščino v Krško, kjer bodo zastopniki posameznih krajevnih organizacij izvolili stalni sreski odbor. Nadalje je na kratko razložil politični položaj, ki je nastal z novo vlado doktorja Marinkovića. Krajevna organizacija v Račečah je postala pod vodstvom župana g. Polanca najmočnejša organizacija v krškem srezu.

SV. BARBARA PRI MARIBORU. (Smrtna kosa.) Dne 7. t. m. nas je zapustil zaslužni gospodar g. Jakob Korošic, ki je bil mnoga leta župan občine Zimice, načelnik krajevnega šolskega sveta, cerkvenega skladnega odbora in sodni cenilec za svetolenartski okraj. Zaradi svoje treznosti, pravičnega uradovanja in poštene žegavosti so ga imeli vsi radi. Dosegel je lepo starost 84 let. Vse svoje otroke je oskrbel s kmetijami, na domačiji pa gospodaril sin Jakob, ki je župan. Bodi mu Stvarnik mil plačnik za vsa njegova dobra dela! Časten spomin mu ohranimo vsi!

SV. MARJETA NIŽE PTUJA. Prostovoljno gasilno društvo priredi v nedeljo 1. maja tombolo, katere čistí dobiček naj bi bil osnova za preureditev sedanje ročne brizgalne s pomočjo pomožnega motorja v motorno brizgalno, ki nam bo znatno olajšala naporno gasilsko službo. Pridite vsi, ki vam je na srcu uspeh gasilnega društva, in vsi, ki želite dobiti kak lep dobiček. Pridite, ker krasna omara, postelja, novo moško kolo, plug, vreča bele moke, premog in še mnogo drugih lepih dobitkov jamči, da vas mnogo ne bo odšlo praznih rok. Segajte pridno po srečkah, ki so po 4 Din. Vstop na veselilni prostor bo prost. V primeru slabega vremena bo tombola 8. maja.

ST. LAMBERT. Ustanovni občni zbor krajevne organizacije JRKD za št. Lambert bo v nedeljo dne 24. t. m. ob 11. uri v gostilni g. Vrtačnika. Na skupščini bodo poročali med drugimi tudi banovinski svetnik g. Gvidon Birolla, zastopnik sreske organizacije in drugi. Vabimo vse občane, da se vpišejo v novo vsedrjavno organizacijo in se udeležijo ustanovnega občnega zboru.

ŠALINCI PRI LJUTOMERU. (Smrtna kosa.) Pred kratkim je umrla blaga in pridna mladenka gdč. Micika Prelogova, hčerka posestnika in gostilničarja g. Friderika Preloga v Šalincih. Ni ji bilo dano umreti med svojimi dragimi domačimi, kajti po hudi operaciji je zatis-

nila svoje blage oči v bolnici v Ormožu. Pokojnica je bila ugledna in pridna mladenka, katero je ljubil vsakdo, ki jo je poznal. Kljub slabemu vremenu in oddaljenosti od domačega kraja je spremljalo pokojnico iz bolnice na njeni zadnji poti mnogo sorodnikov, prijateljev in znancev. Za prerano utrpano cvetko žalujejo njeni dobri starši, sestra in bratje. Naj bo ohranjen v naših srcih blag spomin na dobro mladenko!

GORJUŠE V BOHINJU. (Smrtna kosa.) V torek 12. t. m. smo spremili na zadnji poti prerano umrlega g. Blaža Medjo, posestnika iz Gorjuš, starega 60 let. Pokojnik je bil kremenit mož, član Sokola, član podružnice Kmetijske družbe na Koprivniku in bivši večkratni občinski odbornik. Bil je tudi vzoren gospodar in je vzpodbujal vaščane s svojim neumornim delom k napredku. Da je bil spoštovan in priljubljen, je pokazal pogreb, ki so se ga udeležili poleg številnega občinstva skoro polnoštevilno Sokoli in Sokolice iz Gorjuš in Koprivnika. Pred njegovo hišo in na pokopališču so mu zapeli pevci Sokoli žalostinko v zadnje slovo. Časten mu spomin! K.

TRBONJE PRI VUZENICI. (Smrtna kosa.) Otožno so peli zvonovi pri Sv. Danijelu in pri župni cerkvi v Trbonjah dne 11. t. m. in nam naznanjali, da je nemila smrt ugrabila posestnikovega sina g. Konrada Dolerja, starega šele 26 let. Pokojnik je bolehal že dalje časa. Odslužil je svoj kadrski rok pri I. konjeniškem polku v Nišu. Po vojaški službi je bil nekaj časa tudi pri orožnikih v Črnomlju in v Novem mestu. Pa je orožniško službo zapustil in se vrnil domov, kjer je pomagal staršem. Pogreba, ki se je vršil 13. t. m., se je udeležilo veliko število sorodnikov, prijateljev in znancev, posebno njegovih sovrstnikov fantov. Ob odprtem grobu se je poslovil od pokojnika domači župnik g. Ferdo Pohrašky z genljivimi besedami, pri katerih ni ostalo nobeno oko suho. Blagega Konrada smo vsi radi imeli. Bil je vedno vesel in šaljiv mladenič, ki pač ni imel nikakih sovražnikov. Za njim plakajo posebno neutolažljivi starši in dva brata. Bodi dragemu Konradu zemljica lahka!

ZAGORJE. Krajevna organizacija JRKD je bila ustanovljena 10. t. m. na občnem zboru v Sokolskem domu ob veliki udeležbi. Zborovanju je predsedoval banovinski svetnik g. Birolla, ki je bil tudi izvoljen za predsednika. Ostali odbor sestavljajo: podpredsednika Lojze Kolenc in Vinko Sedlar, tajnik Polde Mrnuh in Slavoj Kušar, blagajnika Ferdo Poljšak in Tone Jesenšek. 20 od-

borniških mest izpolnjujejo zastopniki delavskih, obrtnih in gospodarskih krogov. Ustanovljena sta tudi odbora za Kotredež in Bevsko in pa za Ržišče in Kolovrat. Temu odboru predseduje Ivan Prosenec.

DOMAČE NOVOSTI

NE ODLAŠAJTE!

Dragi naročniki, ali je «Domovina», ki jo vsi čitate z veseljem in zanimanjem, že plačana? Ako ne, ne odlašajte več, ker so stroški za tisk zelo veliki, saj je vsaka številka «Domovine» polna zabavnega in poučnega štiva in poleg tega še lepih slik. Naročnina je malenkostna: 52 številke v letu za 36 dinarjev, za inozemstvo pa 48 dinarjev; torej Vas ne stane številka niti 1 dinarja. Zato plačajte naročnino vsi, ki je še niste, po možnosti do konca leta, ker si tako prihranite stroške pošiljanja denarja, ustrezete pa tudi upravi lista, ker ji prihranite delo in obilo stroškov. Kdor ima morda tudi še star dolg iz minulega leta na vesti, prav tako ne sme več odlašati, da se mu pošiljanje «Domovine» ne ustavi. Prijatelji in prijateljice «Domovine», smatrajte za častno dolžnost redno plačevanje naročnine!

Uprava «Domovine»

* **Zvišani prispevki za borze dela in dovoljeni odtegljaji.** Po naredbi ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje se je od 1. t. m. dalje zvišal prispevek za borzo dela od 5 % na 10 % tedenskega prispevka za bolezen. Zato delodajalci od 1. t. m. lahko odtegnejo od plače delavca tele zneske (rimse številke so mezdni razredi): dnevno: I. 0:21 Din, II. 0:31 Din, III. 0:37 Din, IV. 0:45 Din, V. 0:54 Din, VI. 0:65 Din, VII. 0:77 Din, VIII. 0:92 Din, IX. 1:11 Din, X. 1:31 Din, XI. 1:54 Din, XII. 1:85 Din; tedensko: I. 1:28 Din, II. 1:85 Din, III. 2:22 Din, IV. 2:68 Din, V. 3:23 Din, VI. 3:8 Din, VII. 4:62 Din, VIII. 5:54 Din, IX. 6:65 Din, X. 7:85 Din, XI. 9:24 Din, XII. 11:09 Din. V teh zneskih so vpoštrevani dovoljeni odtegljaji za vse vrste prispevkov. Tabele od odbitkih bomo na željo poslali delodajalcem, čim jih prejmemo od osrednjega urada za zaavarovanje delavcev v Zagrebu. — OUZD v Ljubljani.

* **Razpust županske zveze.** Kakor poroča «Slovenec», je banska uprava razpustila župansko

Ivan Albrecht:

Mora

«Čakaj, baba,» grči in ima čisto steklene oči, «do groba ne boš imela pokoja pred menoj! Noč in dan ti bom za petami, prokleta môra!» se je drži in ona čuti, kako ga stresajo krči.

«Môra!» zahrope še nekolikokrat, se zvije, sključi in obstane.

«Ponoreli ste vsi skupaj,» hoče zavpiti Cincija, ko vidi, kako se z vseh strani zgrinjajo ljudje proti njej, a sama ne more izustiti nobene besede. V smrtnem strahu se nazadnje iztrga mrtvecu, skoči, da bi zbežala, pa se vzdrami iz sanj.

«Kaj se mi je neki to pritaknilo?» si še vsa iz sebe otira znoj in do jutra ne more več zaspati.

«Še pomori ni miru pred to nadlogo,» rentaiči, ko zazvoni dan. Naglo se skobaca iz postelje in se odpravi k maši, toda spomina na mučn sanje se nikakor ne more otresti. Iz cerkve grede zavije proti Cajnarju in oprezuje, kje bi naletela na Parapata.

«Mogoče bo ta kaj vedela,» zagleda deklo in ji prijazno vošči dobro jutro, a deklina jo nahruli:

«Kako si upate reči, da lažem, če pravim, kako sta oni dan čepeli s Tršarjevo tamle?» pokaže proti pisarni. «Sem že dolgo čakala, kdaj bova trčili skupaj, zdaj pa le na dan z besedo!»

«Kaj zijaš, skovir zarobljeni!» zarenči Cincija. «Še pogledati ne maram, koder tako teslo hodi.»

«O ti luciferska kača!» se je razkoračila dekla

in hotela usuti na gostačko roj najlepših pridevkov, ko je stopila mati županja na dvorišče:

«Dobro jutro, Cincija! Kako je kaj Marta zadovoljna s prašičkoma?»

Dekla je z jeznim pogledom odšla, a Cincija sladko Cajnarici:

«Jehata, prehvaliti jih ne more Tršarica, tako ju je vesela!»

Kakor vreteno se ji je sukala jeziček in Cajnarici je bila hvala vseč. Povabila jo je v kuhinjo in ji postregla s kavo in sta posedeli in pridno ugibali novice. Županja je vedela marsikaj, Cincija tudi, pa sta bili druga z drugo zadovoljni. Nazadnje je še gostačka vprašala, kako je kaj cestna gospoda. Inženjerja Veselega je Cajnarica na moč pohvalila, češ, da je res možak, a za Parapata ni imela nič kaj dosti pohvalnih besedi.

«Za ženskami bojda hudo lazi,» je menila Cincija.

«Oh, vsaka bi mu prišla prav,» se je namrdnila županja. «Je tak kakor dimnikarjevo omelo. Fej!»

Ker je pljunila Cajnarica, se je v znak studa pošteno odlašljala tudi Cincija in zaup:

«K Jerčovi bojda tudi hodi...»

«Kaj na poveste! Malo se mi je že o binkoštih videlo, ko je tako plesal z njo,» je mati županja izbulila oči, a Cincija:

«No, saj meni ni nič mar in tudi ne bi govorila, pa sem na takem kraju izvedela in bi šla

lahko v ogenj za to, da je res: Oni večer so ga videli, kako je lezel skozi šupo v bajto...»

«O, seve,» je bilo Cajnarici brž jasno, «saj je Jerebovka šla že tudi precej obilna k poroki.»

«Dà, dà,» je momljala gostačka. «Davi je menda Jereb spet naletel na lestvo pod dekletovim oknom in pihal kakor gad,» je poskrbela, da je bila novica v Golševem, še preden je vedela, ali je bajtar prijel za vabo.

Cajnarica je razprostrla in sklenila roke, tako se je zavzela:

«Kdaj neki smukne iz hiše, ko je čutiti, da te moči zmeraj tiči doma?»

«Ne bojte se za takega!» je zavila Cincija oči in tiho pomislila:

«Zlodej menda res dela pokoro! Čemu je potlej Tršarjevo deklo tako veselo?»

«Prav pravite,» je vstala županja, «za takele sledi bi moral človek imeti pasji nos.»

Cincija ni nič kaj zadovoljna odhajala. Vedela je sicer, da bo isto o lestvi kot strela šlo po Golševem, a poglobitnega le ni dosegla. Zaradi tega je potlej čez dan, ko so v senožeti grabljice obračale in sušile, zdaj pa zdaj poizkusila tako okoli stave izvleči iz Zinke, kaj je s Konradom, a se ji je deklo samo poredno smejalo.

Po kosilu so odpeljali nekaj voz sena domov. Z enim parom volov je vozil gospodar, z drugim pa Dolfe, ki se je ves slinast prismejal nazaj.

«Oh ti meni, oh ti meni,» se je držal za trebuh in trkal z desno nogo kakor obseden.

zvezo, ki je bila ustanovljena že pred več leti in je imela svoj sedež v Ljubljani v palači Vzajemne zavarovalnice. Razpust je v odloku g. bana utemeljen takole: Člani Zupanske zveze za dravsko banovino naj bi bili že po nazivu društva in po § 3. pravil v prvi vrsti župani in njihovi namestniki. Po pregledu predloženega izpiska iz seznama društvenih članov za leto 1932. sem se pa prepričal, da je v društvu včlanjenih tako malenkostno število županov, da društvo ne more več dosegati svojega namena in torej tudi ne izvrševati svojega delovnega področja.

* **Najstarejši podoficir naše vojske.** Težko ima kaka dandanašnja armada tako starega podoficirja, kakor je narednik-vodnik Velimir Višič, ki je prideljen sedaj na službovanje v kraljevskem dvoru v Beogradu. Ta najstarejši podoficir naše vojske bo proslavil v kratkem 60letnico svoje vojaške službe. Pobladi leta 1871. je bil uvrščen v nekdanji drugi bataljon, sedanjii II. pešpolk kneza Mihajla. Prvi njegov četni predstojnik je bil tedanji kapetan Svetozar Hadžić, oče pokojnega armijskega generala in bivšega ministra za vojsko in mornarico Stevana Hadžića. Velimir Višič se je udeležil vseh vojn od leta 1876. do 1918. V septembru leta 1928. je proslavil 50letnico svojega službovanja v činu narednika. 60letnico bo slavil na dan krstne slave počka, pri katerem je začel svoje vojaško službovanje.

* **Tragična smrt uglednega vinskega trgovca.** V Ptujju je tragično preminil ugledni g. Franc Osterberger, vinogradnik in veleposestnik. Pokojnik je bil po rodu Nemeč, ki je bil zaradi svoje korektnosti tudi v slovenskih krogih zelo priljubljen. Politično se ni nikoli udeleževal, nego se je popolnoma posvetil svoji vinski trgovini. Njegova vina so svetovnega slovesa in je zato bil tudi večkrat odlikovan s svetovnimi diplomami. Pokojnik je bil že dalje časa živčno bolan. Včeraj je šel od doma dopoldne, a popoldne so ga našli na podstrešju obešenega. Samomor je izvršil nedvomno v hipni duševni zmedenosti.

* **Šolar rešil svojo tovarišico.** Nedavno so se v vasi Danah pri Ložu vozili otroci po narasli vodi na splavu, ki so si ga sami napravili iz desk. Med njimi je bila tudi učenka IV. razreda Julijana Kandaretova. Naenkrat se je pričel splav potapljati, ker so žebli popustili. S splavom vred je izginila v vodi tudi imenovana deklica, ki je obupno klicala na pomoč. Ostali otroci, ki so bili na splavu, so se še pravočasno rešili ter se raz-

bežali na vse strani. V bližini se nahajajoči učenec IV. razreda Stanko Kraševac, ki je ves dogodek opazoval, je, ne meneč se za nevarnost, urno skočil v naraslo vodo za potapljačo se deklico in jo pogumno potegnil iz vode vso onemoglo in onesveščeno, se je šele po daljšem času zavedla. Vsekakor zasluži pogumni deček vse priznanje.

* **Trikrat jih je obiskala smrt na belo nedeljo.** Po kratki boleznii je na belo nedeljo zatisnil oči g. Anton Koren, logar snežniške graščine in posestnik v Nadlesku, star 74 let. Pokojnik je bil blag mož, vzoren gospodar in skrben družinski oče. Zapušča žalujočo ženo in šest otrok. Zanimivo je, da sta v družini umrla že prej en sin in ena hči tudi na belo nedeljo in skoro ob isti uri.

* **Dvakrat je ušel smrti.** Pol ure iz Starega trga se nahaja parna žaga dedičev Franja Zagarja v vasi Markovcu. Mimo žage teče potok Obrh, ki goni turbino za proizvodnjo elektrike za obrat. V skladišču žage so hlodi zloženi 10 do 15 metrov visoko. Pri tem podjetju je med drugimi zaposlen tudi Franc Avsec, stanujoč v Knežji njivi. Ko so delavci v sredo popoldne okoli 13. ure valili hlode na vozičke, s katerimi jih vozijo na žago, se je nenadno kup hlovdov začel rušiti. Avsec je baš nesel shranit svojo kanglico, v kateri je imel obed, in je ves preplašen zapazil smrtno nevarnost. Ker se drugače ni mogel izogniti valečim se hlodom in neizbežni smrti, je skočil v močno narasli potok Obrh, kamor se je usula tudi večja množina hlovdov. K sreči je mož znal tako dobro plavati, da se je po mučni borbi z deročimi valovi naposled srečno rešil iz vodnih vrtincev. Ko je prišel na breg, je še vedno krčevito držal v rokah kanglico in bil tako zelo zmeden, da je izgubil vsako orientacijo. Hotel je bežati proti domu, pa je tekel v nasprotno smer. Ostali, ki so bili priča dogodku, so takoj bežali na žago ter jo ustavili, da bi voda Avsca, ko se je boril z valovi, ne zanesla v turbino.

* **Zopet nesreča zaradi streljanja s topiči.** Ob priliki nedeljske cerkvene slovesnosti v Prečni, kjer se je vršilo blagoslovljenje novih cerkvenih zvonov, se je pripetila nesreča s hudimi posledicami. Po dopoldanski slovesni sv. maši je bilo blagoslovljenih šest novih zvonov, katerih dva sta bila odrejena za župno cerkev, dva za podružnico v Dolnji Straži in dva za Gorenje Kamence. Med obredom so župljani streljali s topiči. Ko je tak topič zažgal 64letni Franc Trpina iz Suhega

pri Prečni, se je smodnik prekmalu vžgal. Trpino je strel vrgel v stran, da je obležal s precejšnjimi poškodbami na glavi in obrazu. Opasno poškodovane ima zlasti oči. Ponesrečenca so takoj odpeljali v bolnico v Kandiji.

* **Strašna smrt otročička.** Te dni se je pripetila v Vuhredu nesreča, ki je zahtevala za žrtev komaj dve leti starega fantička Rudolfa, sinčka g. Zgerma, gostilničarja in posestnika. Gospa Zgermova je pripravljala v kuhinji obed za svojo družino, okrog nje pa sta se igrala dvoletni sinček Rudolf in triletna hčerka Stanislava. Pri štedilniku se je v času, ko sta se otroka smukala tam okoli, nahajal škaaf, do polovice napolnjen z vrelo vodo. Po nesreči je sestra Stanislava porinila med igranjem bratca tako nesrečno od sebe, da se je vsedel v škaaf z vrelo vodo. Ponesrečenega otroka so iz vroče vode sicer takoj rešili, toda bilo je že prepozno. Otroci si je smrtnonevarno opeknel nad polovico telesa. Došli zdravnik je fantičku obvezal nevarne rane in odredil njegov prevoz v slovenjgraško bolnico. Toda tudi v bolnici niso mogli rešiti mladega življenja. S hudo prizadeto družino sočuvstvujejo vsi, ki jo poznajo.

* **Požar pri Vranskem.** Predzadnje sredo popoldne je nastal požar na parni žagi g. Vladimira Stilinoviča v bližnji okolici Vranskega. Izredno urno došli gasilci iz Vranskega in iz Prekope se je posrečilo omejiti požar toliko, da je pogorela le parna sušilnica, v kateri je zanelila ogenj iskra. Nekoliko pozneje so prihiteli na pomoč s svojo motoriko še gasilci iz Kaple, ki so se lepo izkazali. Posebni sreči, da ni bilo vetrovno, in pa brezhibni reševalni akciji vrljih gasilcev se je zabvaliti, da se ni vnela v neposredni bližini stoječa parna žaga z močno založenim lesnim skladiščem.

* **Dva požara v Beli Krajini.** Nedavno ponoči je gorelo nad Semičem v Vapči vasi. Požar je uničil posestniku Jakobu Križetu hlev, precej gospodarskega orodja in kravo, katere ni bilo mogoče rešiti iz hleva. Gospodarja v času nesreče ni bilo doma, ker je v pol ure oddaljeni vinski kleti kahal žganje. Doma sta bili le bolna žena in devetletna hčerka. Prvi so prihiteli na pomoč gosti iz Dergančeve gostilne in člani domačega gasilskega društva, ki so preprečili razširjenje ognja na hišo in druga poslopja. K sreči ni bilo vetra. Ko se še ni poleglo razburjenje zaradi te požarne nesreče, je v isti vasi nekaj dni pozneje nastala druga, in sicer v vinski kleti posestnice

«Kaj te je prijelo?» ga je debelo pogledal Lipe, ki mu je pomagal izprozati.

«Oh, ti meni, Lipe, Jerebova Meta, Jerebova Meta!» se je slinil hlapec in poskakoval. «Stari besni kakor ris...»

«Kaj je z Meto?» se je hkratu oglasilo več glasov.

«Lestvo je stari davi našel pod njenim oknom, ljudje pa pravijo, da hodi k njej tisti žolnir. Živo hoče Jereb požreti deklinjo...»

«Kdo hodi?» je bila najbolj radovedna Zalka.

«Oni s tistim eiganskim imenom», je zajecjal Dolfe in se naprej in naprej režal.

«Oh, sem mislila, da boš res Bog ve kaj povedal!» se je namrdnila Hojnikova Tinca, ki je prišla ta dan namesto Mine. «Kaj nam je mar Meta in vsa taka jara gosposčina!»

Dekle je bilo na Jerebovo nejevoljno še izza materine smrti, ker je mislilo, da je res Meta zanesla takrat govorice o Hojnikovi skoposti. Tudi med ostalimi po senožeti ni novica vzbudila takega zanimanja, kakršnega se je nadejal Dolfe. Malo smeja, nekaj okroglih, pa je bilo pozabljeno. Cincelja se je na oči smejala in vzlic temu kakor ujeda prežala na Zinko, ki je bila bolj in bolj zamišljena. Včasih se je ozrla z jeznim pogledom po gostački, besedo ji je pa kar nekako vzelo in je tičala poslej največ blizu Tinca, ki je bila dokaj Nacetove čudi. Šele pri zadnjem zgrabku je Cincelja za trenutek prestregla Tršarjevo:

«Si slišala, kaj kvasijo?»

«Mar je meni to!» je Zinka stresla z glavo, a gostačka je tiho siknila:

«Čisto vseeno ti bržčas ni...»

Zinka se je trmoglavo umikala njenim pogledom. Začutila je namreč, da bi tej ženski ne mogla ničesar tajiti, čim se ji spet malo vda, zato ji ni odgovorila, ampak se je sunkovito obrnila in odšla k Nandetu, ki je prav tedaj povezoval.

«Bo treba še kaj ograbiti?» je brž pomagala pritisniti žrd, a gostačka je bliskala z očmi za njo.

«Le čakaj,» se je kahalilo v njej, «tako poceni ne bo šlo!»

Nace je po naključju ujel zlokobni pogled.

«Ali sta se kaj sporekli z gostačko?» se je radoveden sklonil k sestri, a Zinka:

«Midve? Čem? Saj še malce izpregovorila nisem danes z njo.»

«Kaj se pa potlej drži, kakor bi ji zlodej tiščal za tilcem?» je ugibal brat, dokler ni Zalka prigrabila k njemu:

«Pri vas se boste letos možili?»

«Kdo?»

«Dekle je z begotnim pogledom pokazalo na Zinko.

«Si kaj slišala?» se je Nande oprl na vile.

Zalka je šepetala:

«Tinca je pravila, da sta se davi menila Nace in Francon. Bojda je fant sinoči govoril s tvojim očetom in sta se že toliko domenila, da prideta bržčas Hojnikova v kratkem snubit.»

«Slabo bi ji ne bilo tam gori», je menil fant in njegov pogled se je srečal z Zalkinim, da je dekle zardelo in povsilo oči.

Nande se je zasmejal:

«Le pripravi se pošasi tudi ti!»

Z nočjo vred je bilo seno naloženo in so na zadnji voz posedle še grabljice.

«Dokler s Konradom samim ne govorim, ne verjamem nič več», je odločila Zinka. «Preveč so ga že obirali in ni bilo vse skupaj nič res.»

«Ker me moj ljub, ker me moj ljubček tam pri studencu čaka», so pela dekleta in Zinka z njimi.

V mislih na jutrišnje svidenje s Konradom in na radost, ki ji gre naproti, je ta večer kmalu sladko zasnula in se ni prebudila, dokler je ni v nedeljo zjutraj prišel klicat Domen, ko je bilo zdavnaj že vse pokoncu.

(Dalje prihodnjič.)

Slabo znamenje.

Obtoženec: «Kaže, da bom slabo odrezal. Med odmorom je jedel moj zagovornik mehko kuhano jajce, državni tožitelj pa krvavo klobaso.»

...ozi oženj:

Dušan: «Tako te ljubim, da bi šel zate, če bi bilo treba, skozi ogenj in vodo.»

Zalika: «Pridi v nedeljo popoldne k meni, če me imaš tako rad.»

Dušan: «Pridem, če ne bo deževalo...»

Katarine Golobičeve. K sreči je bilo tedaj še mnogo delavcev v vinogradih, ki so prihiteli na pomoč ter pomagali gasilcem omejiti požar. S težavo so rešili hišo in druga poslopja ter pravočasno spravili tudi vino iz goreče zidanice.

* **Truplo pogrešanega fanta.** Litijski lesni trgovec Boris Samsa je v nedeljo popoldne ribaril v potoku Reki pri Šmartnem ter pod jezom nedaleč od Boriškove žage uzrl v vodi truplo. Pozval je mladeniče iz Šmartnega, ki so v mraku s kavli spravili truplo na kopno. V mrliču so spoznali mladeniča Lojzeta Maka, ki je bil po poklicu fužinar in so ga pogrešali že od 31. marca. Tisto noč je bil v veseli družbi, domov grede pa ga je vzela tema. Nedaleč od brega Reke pri Šmartnem so drugo jutro našli njegovo čepico, naslednji dan pa pri Slančevi žagi še suknič. Mladenič se je nedvomno sam podal v smrt.

* **Umobolnik se je obesil.** Nedavno je 30letni posestnik Ivan Ačko iz Zgornjega Prebukovja v napadu blaznosti s sekuro ubil svojega 80letnega sosedo Antona Žigarta in hudo ranil devetletnega Hinka Špesa. Takrat se je sosedom posrečilo zbesrelega Ačka zvezati. Oddali so ga v slovenjebistriške sodne zapore, kjer so ga izvedenci spoznali za blaznega in je bil kot tak tudi s sodnim odlokom neomejeno preklican. Vendar ga je sodišče držalo še nadalje v zaporu, kjer je očitoval čimdalje hujše znake duševne zmedenosti. Nепrestano je izpraševal, kdaj ga nameravajo obesiti. Pred dnevi je nesrečnik začel odklanjati tudi vso hrano. V noči od 14. na 15. t. m. je razrezal nekaj perila, spletel vrv in se obesil.

* **Žalostna smrt otroka.** Dne 1. februarja se je vrnil Anton Babšek iz Stopnega močno vinjen domov in je v prepiru napadel svojo sestro Rozo, ki je baš pestovala svojega nezakonskega sinčka. Sunil jo je s tako silo ob tla, da je z vso težo padla na nesrečnega otroka, nato pa jo je spodil od doma. Dekle je z močno poškodovanim detetom iskalo zavetja pri posestniku Korošču na Seštrzah, kjer je otrok že po štirih urah umrl in so ga brez nadaljnega pokopali. Šele po dveh mesecih so oblastva po naključju doznala za dogodek in pri raztelesenju trupelca, ki se je izvršilo dne 7. t. m., se je izkazalo, da je dete neizogibno moralo umreti zato, ker mu je mati pri padcu z lastno težo zmečkala telesce tako, da mu je počila leva ledvica.

* **Zastrupljenje s plinom.** V stanovanju inženjerja E. H. na Aleksandrovi cesti v Ljubljani se je pripetila v eni zadnjih noči usodna nesreča. Pri imenovani stranki zaposlena služkinja 34letna Antonija Galova se je podala zvečer v svojo sobo in pustila odprto plinsko pipo, zaradi česar je uhajal plin iz kuhinje tudi v njeno, poleg kuhinje se nahajajočo sobico. Galova se je vlegla v svojo posteljo, v teku noči pa jo je plin omamila. Domači so našli zjutraj Galovo nezavestno. Nesrečno služkinjo so takoj prepeljali z reševalnim avtom v bolnišnico, kjer so zdravniki poizkušali rešiti ji življenje. Vsi poizkusi pa so ostali zaman in je Galova zastrupljenju podlegla. Nesrečna služkinja je bila doma iz Kostanjevice na Dolenjskem.

* **Neznan utopljenec.** Dne 4. t. m. je pri Svetem Marku niže Ptuja Drava naplavila moško truplo, ki je bilo prenešeno v mrtvašnico. Ker je obstajal sum, da neznanec ni umrl naravne smrti, se je vršilo raztelesenje trupla. Sodna komisija je dognala, da je neznanec, ki ni imel nikakih papirjev pri sebi, star 22 do 24 let, 170 cm visok, črnih las, brez brk in ohranjenih zob. Obleden je bil v karirast jopič in v močne prteninate hlače. Imel je bilo platneno srajco z belim ovratnikom, spodnje hlače pa iz modrega barhenta. Na lobanji so se našle tri rane, ki pa so najbrže nastale v vodi, ko je truplo udarjalo v ostre robove skal. Truplo je moralo ležati najmanj pet do osem dni v vodi.

* **Avtomobil zgorel na cesti.** Te dni se je pripetila na banovinski cesti Celje—Laško hujša avtomobilska nesreča. Lastnik celjske avtomobilske mehanične delavnice g. Šolman je po popravilu preizkušal osebni avtomobil g. Briščka. V neposredni bližini Tremerja se je avtomobil vnel

zaradi napake v motorju, nato pa se je razletel mali bencinski tank in je nad tri metre visok plamen objel vse vozilo. K sreči se je v zadnjem rezervoarju nahajalo le nekaj litrov bencina. Vozilo, iz katerega je v zadnjem trenutku izskočil Šolmanov sovoznik, je popolnoma zgorelo.

* **Krvava bitka s motiko.** Po naših vinogradih se je začelo delo in si najemajo vinogradniki svoje kopače. Tako sta si jih najela tudi posestnika Cafuta in Šmigoc od Sv. Barbare v Halozah, da jim okopljejo vinograd. Dne 13. t. m. so kopači obeh posestnikov malo več pili, tako da je prišlo zvečer med obema strankama do prepira, ki se je izpremenil v hud boj z motikami. V tem boju je bil hudo ranjen posestnikov sin Jožef Šmigoc, ki je dobil udarec z motiko na glavo, da mu je počila lobanja in je padel v nezavest. Ker je bilo napadalec okoli enajst, se do sedaj še ni moglo ugotoviti, kdo je udaril Šmigoca. Ranjenca so prepeljali v nezavestnem stanju z reševalnim avtom v bolnico v Ptuj.

* **Zverinski umor trafikanta.** V soboto zvečer je šel iz svoje trafike v Rogaški Slatini domov 46letni vojni invalid Jurij Gajšek, ki so mu v svetovni vojni odrezali desno nogo. Sredi poti na samotni je bil napaden in zaboden z nožem. Gajšek je na mestu izkrcavel, a roparski morilec ga je zavlekel nekaj metrov daleč s ceste v stran pod bližnji grm, oropal in pobegnil. Ker Gajška ni bilo ob običajni uri domov, je poslala njegova žena možu nasproti svojo hčerko v spremstvu sosedovega hlapca. Na mestu umora sta našla okrvavljeni klobuk. Zato sta odhitela v Slatino in prijavila zadevo orožnikom, ki so odšli takoj na mesto zločina ter našli pod bližnjim grmom Gajškovo truplo, ki je bilo osemkrat zabodeno z nožem. Glavna rana je bila zadana naravnost v goltanec, ostale pa v prsi. Gajšek zapušča vdovo in šest nepreskrbljenih otrok. Poznejše poizvedbe orožnikov so dognale, da sta se ga lotila dva napadalca, od katerih je bil prvi star okrog 25 let, velike postave in oblečen črno, na nogah pa je imel usnjene gamaše in črne čevlje. Drugi je bil tudi zelo mlad, visoke postave, oblečen sivo, pristriženih brk in okroglega obraza. Storičla, za katerima je izginila sedaj vsaka sled, sta oropala Gajška za 15.000 Din in mu odnesla tudi več drugih predmetov.

* **Krvav zločin v zapadni Istri.** Predzadnje sredo je postal kmet Valerij Grimaldi iz Vižinave žrtev krvavega zločina. Grimaldi je zadnje dni opazil, da mu neznani zlikovci kradejo drva iz njegovega skromnega gozdiča. Pazil je na tateve in jih v torek ponoči zares zalotil. Bila sta to brata Jerom in Jože Nicolò. Naslednjega dne se je odpravil Grimaldi v sosesčino k tatovoma. Ostro ju je oštel in jima zapretil, da ju bo ovadil. Zlikovca pa sta ga z orožjem v roki zapodila iz hiše. Mož je napravil še dva, tri korake, ko sta ga zadela v hrbet dva strela iz revolverja. Zločinca sta padla po njem in ga, čeprav je bil že smrtnonevarno ranjen, ubila z motiko. Nato sta se vrnila v hišo na malico. Pri jedi so ju našli karabinerji, ki so takoj prihiteli na klic ljudi in oba zločinca aretirali.

* **Požig v Framu.** V eni zadnjih noči je nenadno začelo goreti v gospodarskem posloppju Franca Ravša, posestnika v Bukovcu, občina Fram. Ogenj je v trenutku objel vse poslopje ter ga uničil do tal. Reševanje vozov in gospodarskih strojev je bilo zaradi silne vročine docela izključeno. Zgoreli so poleg tega tudi vsa klaja za živino in vsi pridelki. Živino so le po srečnem naključju rešili še pravočasno. Škoda je le delno krita z zavarovalnino. Kako je požar nastal, ni znano, sumijo pa, da ga je podtaknila zlobna roka, ki opravlja svoj zločinski posel v okolici Frama in Polskave že precej časa.

* **Vlomilska noč v Sevnici in okolici.** V noči na soboto so se zarekli proti Sevnici številni in zelo predrzni vlomilci in tatovi. V trgu samem so pred polnočjo naskočili trgovino g. Pavla Stergarja. Spretno so vlomili močna velika in prav tako tudi druga navadna vrata in potem iz trgovine odnesli precejšnjo zalogo blaga. Odpirali so tudi razne predale, a niso našli denarja. Ko

so prav spretno opravili svoj tatinski posel, da jih niso slišali domači, ki so spali blizu trgovinskih prostorov, in so se s svojim plenom že odpravili na pot, je nanoslo naključje, da je večja družba zadnjih gostov zapustila bližnjo gostilno. Pred temi ljudmi so se vlomilci takoj spustili v beg in med potjo odvrgli tudi precej svojega plena. Precejšnjo culo tkaninskega manufakturnega blaga so našli tudi pred trgovino. Domneva se, da so jo vlomilci ubrali v smeri proti Planini nad Sevnico. Najbrž so imeli nekje pripravljen voz za svoj plen. Trgovec je ugotovil, da so ga oškodovali za okrog 70.000 dinarjev, zavarovalnina pa bo krila komaj tretji del te škode. V isti zelo temni in deževni noči so neznani zločinci obiskali v Šmarju pri Sevnici tudi posestnika Stegenška in Sterlekarja. Prvemu so odnesli precej krme, drugemu pa vina. Najbrž je vse tri vlome izvršila ena in ista zločinska družba.

* **Sin je ubil očeta.** Posestnik in gostilničar Franc Jeraj v Blatni Brezovici je že dolgo živel v sovraštvu s svojim očetom prevzičkarjem, 73letnim Francetom Jerajem. Te dni je prišlo med njima do ostrega spora in sin je očeta z nekim kolom tako silno udaril po glavi, da je oče zaradi te poškodbe 18. t. m. umrl. Vrhniški orožniki so mladega Jeraja aretirali in oddali v zapore vrhniškega sodišča.

* **Blejski požigalec zopet na delu.** Minilo nedeljo okrog 23. ure se je nenadno oglašil na Rečici (Bled II.) gasilski rog, ki je naznanjal, da zopet ogenj opravlja nekje svoje uničevalno delo. Ljudje, ki so po večini že spali, so napol oblečeni vdrli iz hiš in izvedeli, da gori pri Šveglju. Vse je drlo na kraj požara. Iz strehe gospodarskega poslopja posestnika Franceta Šveglja se je valil gost dim in ognjeni jeziki, ki so razsvetljevali okolico, so visoko sikali v zrak. Do tal so zgoreli skedenj, poln sena, slame in detelje, dalje hlev in drvarnica. Žrtev ognja so postali tudi vsi kmetijski stroji razen motorja na električni pogon, katerega so pravočasno rešili. Tudi živino so še ob pravem času spravili iz hleva. Pohvaliti moramo rečiške, gorjanske, mlinske in blejske gasilce, ki so kmalu dospeli na kraj nesreče ter omejili ogenj, da se ni razširil tudi na stanovanjsko hišo in na bližnji hotel «Mangart». Pogoreleo Šveglj, ki mu je že pred petimi leti ugonobil požar hlev in stanovanjsko hišo, ima približno 200.000 Din škode, a zavarovalnina znaša le polovico te vsote. Vzrok požara je, kakor že običajno pri vseh blejskih požarih, zopet neznan. Splošno se misli, da je zagonetni blejski požigalec zopet na zločinskem poslu.

* **Javno nasilstvo.** Pri mestnem stražniku v Slovenski Bistrici se je javila 22letna Leopoldina Kepova, brezposelna služkinja iz Trbovelj, ter med neprestanim jokom razlagala svojo nesrečo, ki jo je doletela med Črešnjevem in Pretrežem. V ljubljanski posredovalnici je baje iskala zaposlitve. Tam jo je našel neki zastaven mož in ji ponudil službo pri svoji materi v bližini Slovenske Bistrice. Dekle je ponudbo sprejelo, povežalo culo in se odpeljalo z neznanecem v smeri proti Mariboru. Zvečer sta izstopila na slovenjebistriški postaji ob glavni progi in odšla ob železniškem tiru proti Črešnjevcu. Nekako na pol poti pa jo je njen spremljevalec nenadno zgrabil, ji po brezuspešni obrambi storil silo in ji vzel baje tudi ves prihranjeni denar. Vsa preplašena je nato po ovinkih pritavala v Slovensko Bistrico. Po opisu neznanca so orožniki prepoznali nasilnika v osebi nekega prekupčevalca iz bližnjega Leskovca, ki je bil zaradi sličnih pregreh že kaznovan.

* **Roparski umor na Cerkljanskem.** V neposredni bližini Šentviške gore so našli 31letnega davčnega izterjevalca Autona Kumarja ustreljenega. Kumar je dan poprej pobiral davke po vaseh okrog Tribuše in Šentviške gore. Nabral je okrog 10.000 lir in se po opravljenih poslih pomudil v neki gostilni v Šentviški gori. Tam je naprosil 22letnega Andreja Kramiža, naj ga iz večje varnosti spremi iz vasi do glavne ceste ob Idričici, odkoder bi se z avtobusom odpeljal v Cerkljo na davčni urad. Ko sta prišla komaj do

brih 100 metrov iz vasi, so neznanci, skriti v grmovju, oddali več streliv iz pušk in Kumar se je zadel v glavo zgrudil mrtev na tla. Dobil je dva strela v glavo, dva pa v trebuh. Orožniki pri mrtvecu niso našli več denarja. Ker se jim je videla izpoved Kramiža sumljiva, so ga pridržali v zaporu v Tribuših. Kdo so roparski morilci, še ni ugotovljeno.

* **Trije uboji pred sodiščem.** Pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča so se vršile te dni tri razprave zaradi uboja. Zagovarjali so se Franc Horvat iz Ločiča, Jožef Horvat iz Bratoncev in Tomaž Kralj iz Cvetkovec. Franc Horvat, hlapec v Ločiču, je ubil v noči na dan 7. decembra lanskega leta Franca Pihlerja, s katerim je živel v sovraštvu, ker je Pihler nasproval zvezi svoje sestre z revnim Horvatom. Druga razprava se je vršila proti Jožefu Horvatu iz Bratoncev, ki je v noči od 8. na 9. decembra lani zabodel v Bratonicih Štefana Krauthakerja z nožem naravnost v srce. Tretji obtoženec, Tomaž Kralj iz Cvetkovec, je izvršil svoje dejanje ob priliki miklavževanja. Zabodel je z nožem Jakoba Hergulo v nogo in mu zadal tako hudo poškodbo, da je Hergula čez nekaj dni umrl. Obtoženec je Hergulo zabodel, ker ga je našel ležečega pod domačim vozom in ga je smatral za tatu. Sodišče je obsodilo Franca Horvata na pet let robije. Tomaž Kralj je dobil štiri leta robije, Jožef Horvat pa je bil oproščen.

* **Predrzen vlom v Celju.** Te dni je bil odkrit sredi Celja velik vlom v manufakturno trgovino trgovca g. Kudiša na Kralja Petra cesti. Neznani tat je odnesel iz trgovine večjo vsoto denarja.

* **Smrten strel v Stojncih.** V Stojncih pri Ptujju je v vinotoču bila skupina vaščanov. Med pijanimi gosti pa je naenkrat nastal prepir in posestnik Jožef Krištofič je potegnil iz žepa vojaško pištolo ter jo nameril v Ivana Krajnca. Z naglo kretljivo roko je Krajnc odбил orožje. Strel je počil, toda krogla je šla v tla in prebila Krištofiču nogo. Nato pa je Krištofič drugič dvignil pištolo in ustrelil Krajnca naravnost v srce. V nekaj minutah je nesrečni človek izdihnil v mlaki krvi. Ko se je Krištofič zavedel strahote svojega dejanja, je pobegnil skozi vrata v noč, ostali pa so se globoko pretreseni razgubili po domovih. Nekaj fantov je skočilo na kolesa in se odpeljalo v Zavrč po orožnike. Še ponoči se je odpravila v Stojnce orožniška patrulja. Krištofiča so naslednjega dne izsledili ter ga prepeljali v zapore ptujskega okrajnega sodišča.

* **Otroci ponarejalci denarja.** Nekateri cerkniški trgovci so zapazili med drobižem ponarejene dvodinarske novce. Naznanili so to orožnikom in ti so izsledili krivce. To so dečki v starosti od 12 do 16 let iz Dolenje vasi pri Cerknici. Novce so delali iz svinca na zelo preprost način, vendar so jih dobro ponaredili. Ker so ponarejalci vsi nedoletni, je orožništvo zadevo prepustilo staršem.

* **Požigalci na Dravskem polju.** Nedavno je gorelo v Bukovcu nad Framom v gospodarskem posloplju posestnika in gostilničarja Rečnika. Malo pozneje pa je začelo goreti gospodarsko posloplje posestnika Prstiča. Sosedje so z veliko požrtvovalnostjo in največjim trudom rešili živino iz hlevov. Oškodovanci in sosedje so prepričani, da je oba požara povzročila roka neznanih zločincev, ki se udeležujejo že mesec dni in so v tem času uničili že 20 hiš in drugih posloplj.

* **Požigalska roka v Studenicah.** Zadnje čase je doživela Dravinjska dolina več požarov, ki so bili po večini delo zlobnih rok. Med te požare se šteje tudi požar v Studenicah ponoči v četrtek. Zgoraj je v bližini tamošnje žage velik samostanski kozolec.

* **Razbojniški napad na trgovino v Trzišču.** V noči od četrta na petek se je izvršil v Trzišču na Dolenjskem drzen roparski napad. Poleg župne cerkve na trgu se nahaja trgovina gospe Okornove, v bližini pa več drugih hiš. Okrog polnoči je prebudil gospodinjjo, ki spi v prvem nadstropju, neki ropot pred hišo. Vstala je in šla k oknu, da vidi, kaj se dogaja. Pred trgovino je opazila nekega moškega. Takoj je začela sumiti, da ho-

čejo v trgovino vdreti vlomilci. Hitro je zbudila domače in vsi so pričeli skozi odprta okna na vso moč klicati sosedo na pomoč. Toda roparjev to ni prav nič motilo in so kar nadaljevali svoje delo. Odtrgali so rolo pri vhodnih vratih v trgovino in z diamantom izrezali šipo notranjih vrat. To je trajalo kake četrt ure. Roparji so mirno opravljali ves ta čas svoje delo kljub vsemu vpitju domačih na pomoč. Šele, ko so se pričela odpirati okna sosednih hiš, so razbojniki pobegnili brez plena. Pred odhodom so oddali še strel skozi okno prvega nadstropja v stanovanje gospodinje. Izstrelek je bil iz pištole večjega kalibra ali pa morda celo iz karabinke. V kratkem času je to že drugi primer vloma v omenjeno trgovino. V prvem primeru so vlomilci odnesli manufakture za okrog 80.000 Din. Pred enim mesecem je bilo vlomljeno v gostilno g. Kovačiča, pred mesec pa v stanovanje šolskega upravitelja. Tudi ni še dolgo od tega, ko je bilo vlomljeno v trgovino prejšnjega Kmetijskega društva v Trzišču.

* **Dvoboj kmetie.** To se je dogodilo te dni v neki poljski vasi v okolici Varšave. Dve kmetici, druga na drugo ljubosumni, sta si napovedali dvoboj na pištoli in sta se s pištolama svojih mož res tudi streljali. Ena je obležala mrtva, drugo so pa aretirali.

* **Pri zaprtosti in hemeroidih, motnjah v želodcu in črevesu, oteklosti jeter in vranice, bolečinah v hrbtu in križu** je naravna «**Franc Jožefova**» grenčica, večkrat na dan použita, dober pripomoček. Zdravniške izkušnje so ugotovile pri trebušnih obolenjih, da deluje «**Franc Jožefova**» voda zanesljivo razkrajajoče in vselej milo odvajajoče. «**Franc Jožefova**» voda se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Bojevita Albina

Zima je bila nenavadno mila, januar pred vrati in še nikjer nič snega. Ker sicer ni bilo posebnega dela, je Lopačka z dekle tisto jutro odšla travnik trebit. Lopačevo posestvo leži tako, da stoji na naši strani meje samo hiša z gospodarskimi posloplji, medtem ko se razprostirajo travniki in malone tudi vsa polja in gozdovi onkraj meje. Lopačka tedaj vzame za obe izkaznico in odide z Albino.

«Kaj te ta človek tako gleda, Albina?» se gospodinji čudno zazdi, ko opazi, kako stražnik na oni strani med pregledovanjem izkaznice nikakor ne more odmakniti oči od dekleta.

Albina skomigne z rameni, češ:

«Ima menda tako navado.»

In gresta. Pri delu niti ena niti druga ne misli več na to in sredi dopoldneva pravi gospodinja:

«Jaz zdaj pojdem, ti pa še malo počedi tam in tam.» In pokaže dekli, kod naj predvsem trebit. «Pa predolgo tudi ne ostajaj, da naju ne bo doma popoldne delo preveč tlačilo.»

«Je že prav. Okoli ene bom doma», meni Albina in Lopačka odide. Doma se loti svojega dela in ji čas seveda kar bliskovito beži, da je ura naenkrat tri in že štiri, a dekleta še od nikoder. Zvon oznanja sveti večer in povsod že gredo ljudje okrog oga, samo pri Lopačevih je še vse narobe. Zapored hodijo gledat pred hišo, kdaj se odkod prikaže dekla, pa vse zastonj. Nazadnje gredo okoli oga, odmoliijo in že tudi povečerjajo, Albine pa le še od nikoder ni.

«Bo treba stopiti in povedati orožnikom», se spomni že proti deseti uri zvečer gospodar. «Da bi se ji ne bila primerila kakšna nesreča.»

«Kar stopi, res», skrbi gospodinjo.

Mož se odpravi in odskoči, ko odpre vrata. Pred seboj zagleda Albino, ki bolj plane, kakor stopi v sobo.

«Za božji čas, kakšna pa si!» se je prestrašita gospodar in gospodinja hkratu, zakaj dekleta je zasopla, vsa opraskana in cunjje vise z nje kakor s strašila v koruzi.

«Kaj se ti je vendar zgodilo?» se trese gospodinja in se ves čas križa od groze, ko sliši, kaj je bilo doletelo Albino:

Ko je gospodinja odšla, je dekla začela prepevati, ker ji je bilo sami dolg čas na travniku. Kakor sta bili domenjeni, se je proti eni res napolnila domov, a na meji jo ustavijo, češ, «Izkaznico!»

Albina se prestraši in jim izkuša dopovedati, da je imela gospodinja izkaznico za obe. Saj so ju videli, ko sta davi skupaj prišli na travnik! Gospodinja se je medtem vrnila domov in odnesla legitimacijo s seboj. Vse zastonj! Kakor burja: nobena beseda jim nič ne zaleže.

Albina jih ni razumela, kaj so govorili, samo toliko se ji je svetlikalo, da je ne bodo izpustili domov, ker je venomer slišala poavljati: Idrija, Idrija...

Izprevidela je, da vse ne pomaga nič, pa si je mislila:

«No, če res ni drugače, pojdim v Idrijo, da bo mir! Saj snedli me ne boste.»

Samo to ji je bilo nerodno, ker je bila v vsakdanji obleki in je vedela, da bodo doma v skrbeh zanjo. Naenkrat stopi k njej tisti, ki jo je davi tako čudno gledal, in pravi:

«Avanti!»

In gresta. On govori, govori, a ona se smeje, ker ga ne razume. Vprašuje ga, ali ga nič ne zebe in kako da se mu ljubi toľči tako daljo, debele tri ure, za prazen nič.

Do Godoviča ni nič posebnega, onkraj vasi pa začne mož sitnariti. Bolj ko gresta v samoto, bolj je nadležen.

Saj veste, kakšna je cesta tja doli proti Idriji, posebno v tistem delu, ki mu reko Zala. Na desno gozd, na levo gozd in strmina. Cesta se v ostrih ovinkih strmo spušča navzdol, a v globini teče Idrija. Dušo si lahko izkričiš, če vpiješ na pomoč, pa te vzlic temu živ krst ne sliši.

Tam doli se je mož razvnel, da ga je morala Albina včasih prav pošteno kreniti. Pa ji niti zameril ni! Samo smejal se je in kazal zobe in jo gledal, kakor da jo hoče požreti z očmi! Nikamor se mu ni mudilo in se je tako ustavljal, da ga je začela Albina sama priganjati.

«Avanti!» mu je kazala v dolino, ker drugega ni znala reči. Na tistem ovinku v Zali, kjer z viška moli čez cesto težka skala kakor velikanška pest, je obstal in ni dal več niru.

«Toliko sem pa še, da me takle ne bo ovil!» ga je pograbila, ko jo je hotel objeti, in ga tresčila ob tla.

«Kakor snop je padel!» Ali hkratu je potegnil tudi deklo za seboj in sta se še dalje ruvala na tleh. Praskal je in grizel in škripal z zobmi.

Sredi borenja nenadno pribobni z viška kosček skale na cesto.

«Bumf, pa dedcu na noge!» je zmagovito plosnila Albina. Še zdaj ne ve, kako je bilo mogoče, da nje ni nikamor zadelo. Oni na tleh je zarjul in popustil, Albina pa pkoncu in domovi.

«Zdaj pregleduj izkaznico v Zali!» je hitela dekla, ko je spet prosto zadihala. Bila bi že zdavnaj doma, pa se ni upala iti po cesti, da bi je spet ne zanjeli.

«Nazadnje bi mi še kdo rekel, da sem jim jaz pohabila dedca!» je končala dekla. Kakor da se je šele zdaj popolnoma zavedla svoje zmage, se je zasmejala:

«Mislim, da bo pomnil, kdaj je iskal izkaznico v Zali!»

Janez Blatnik.

Neumna žena in moder mož

(Ljudska pripovedka.)

Nekdaj je živel bogat kmet, ki je imel neumno ženo. Pa umrje mož in žena dobi vse njegovo premoženje. Noč in dan je jokala žena za možem, tako da je izgubila še tisto malo pameti, kar je je imela.

Ker je bila bogata, jo je prišel snubit kmalu neki moder mož. Žena je privolila in v štirih tednih sta bila poročena.

Mislil si je mož: «Čeprav ni posebno pametna, je pa le bogata.»

V zakonu pa vendar nista bila srečna, ker mož ni imel dosti potrpljenja s svojo ženo.

Neko jutro gre mož v gozd po drva in kmetica ostane sama doma.

Mimo hiše pride popotnik krojaški pomočnik. Kmetica ga gleda in vpraša: «No, odkod pa pridete?»

Popotnik, prebrisan mladenič, ugane takoj, da žena ni posebno pametna, pa odgovori: «Prav iz nebes.»

«Iz nebes?» se začudi žena. «Zakaj pa?»

«Da vas obiščem.»

«Kaj res?» zavpije reva. «Ali ste videli v nebesih mojega moža? Tri leta je že, kar je umrl.»

«Seveda sem ga videl», odvrne popotnik.

«Kaj pa počenja?»

«Ničesar! Obleka, katero je prinesel s seboj, je že strgana, zato skoro gol hodi okoli.»

«Kaj pa uživa?»

«Ničesar, saj nima česa.»

«Siromak! Prosim vas, povejte mi, ali se vrnete zopet nazaj?»

«Seveda!»

«Ali bi bili tako dobri, da bi vzeli kaj zanj? Rada bi mu poslala kako reč. Kaj pa naj mu pošljem?»

«Obleke, živil in denarja», reče popotnik.

Kmetica odide in prinese kmalu lonec masla, dva kosa sira, dva hleba kruha, srajco, nogavice, hlače, čevlje, klobuk in sto cekinov in da vse popotniku za svojega moža.

Navihane spravi vse v torbo in se hitro poslovil.

Zvečer se vrne gospodar iz gozda. Vesela mu začne žena pripovedovati: «Ljubi mož, danes je bil sel iz nebes pri meni. Pravil mi je, kako je gori, da trpi moj pokojni mož pomanjkanje, da mora hoditi skoro gol in da nima kaj jesti.»

«Ali te je zopet opeharil kak slepar?» se kmet togoti. «Gotovo si neznanca kaj dala.»

«Seveda sem mu», se odreže vesela ženica in našteje po vrsti vse, kar je dala za svojega prvega pokojnega moža.

Kmet se razjezi, zagradi bič in pretepe ženo. Nato gre in prešteje cekine, ki so še ostali, in jih skrije v lonec.

Ali žena ga je opazovala in zato vprašala: «Ljubi mož, kaj si pa dal v lonec?»

«Tiho!» zarohni jezni mož. «Ne glej sem, sami strahovi so. V klet jih bom nesel. Ne hodi v klet, dokler so strahovi notri!»

Žena ga vpraša še dalje: «Za koga jih pa hraniš?»

«Za potrebo», odgovori mož.

Drugo jutro se odpelje kmet zgodaj po drva. Med tem pa pride mimo hiše lončar s polno krošnjo loncev, malih in velikih. Nosil jih je na sejem, pri kmetici pa se je ustavil in prosil za požirek vode.

Kmetica mu prinese vodo in ga vpraša: «Ali ste vi potreba?»

Lončar opazi, da je žena neumna in reče: «Seveda sem potreba!»

«Prav veselji me», reče ženica. «Moj mož je shranil za vas strahove. Ne smem v klet, dokler so notri. Pojdite, pojdite in vzemite jih!»

Lončar gre v klet, najde v loncu cekine in jih strese v vrečo, vrže vrečo na ramo in jo pobere od hiše, češ: «Za strahove vam puščam vse svoje lonce.»

Kmetica je bila vesela, da je dobila za strahove toliko lepih loncev. Takoj jih znesi v klet, enega pa, ki je počil, ker je bila nerodna, natakne na kol v plotu.

Ko pride zvečer kmet domov, zagleda novi lonec na kolu in reče hlapcu: «Glej no, nov lonec na plotu! Gotovo je storila žena zopet kaj pametnega.»

«Kaj pa počenjaš?» zarohni v hiši gospodar nad ženico. «Ali si nora, da obešaš lonec na kol?»

«Kaj pa še! Potreba je prišel, za katerega si hranil strahove; dala sem mu jih, odnesel jih je, meni je pa podaril zanje celo krošnjo loncev. Prav vesela sem, da smem zopet v klet.»

Kmet si začne puliti lase z glave, ker je ob toliko denarja. Nazadnje vpraša ženo jezen: «Na katero stran se je pa obrnil potepuh?»

Žena mu pokaže pot, on pa skoči na konja in zdirja za potepuhom. Kmalu zagleda pred seboj moža.

Lončar slutl, da dirja opeharjeni kmet za njim, hitro ujame veliko žabo, jo pokrije s klobukom, sede v travo in drži mirno z roko klobuk nad žabo.

Kmet prijezdi do njega. Ker je pa sedel lončar prav mirno, kakor bi imel vest popolnoma čisto, ne misli kmet, da bi bil ta lončar. Vpraša ga torej, ali ni videl teči človeka po potu.

«Da, da, videl sem ga», reče lončar. «Tjakajle je tekel. Gotovo vam je kaj ukradel. Le počakajte, trudni ste že, dajte mi konja, da pojašem za njim, poznam ga, kmalu ga ujamem, med tem mi pa držite klobuk, da mi ptič pod njim ne uide.»

Kmet mu da konja, sede na travo in drži klobuk. Lončar plane hitro na konja in dirja dalje. Kmet čaka, čaka in čaka, ali možaka ni nazaj.

«Kakega tiča ima le pod klobukom?» si misli, seže pod klobuk in zgrabi za ostudno krastačo.

«Pri moji veri!» zavpije in skoči kvišku. «Sedaj se mi šele odpirajo oči. Presneti potepuh! Cekini so šli rakom žvižgat in še konja sem mu sam dal. Prav se mi godi! Ženo sem tepel, sam sem pa vreden še hujše kazni! Naj mi reče še kdo, da je neumna. Od danes naprej vem, da sem sam še bolj nespameten kakor ona!»

Od onega dne naprej je ravnal kmet s svojo ženo lepo. Nič več je ni tepel. Kadar se je pa jezil nanjo, se je vedno spomnil lončarja, ki ga je tako nesramno nabrisal za konja, pa se je zopet pomiril, češ: «Saj nisem sam nič pametnejši.»

Muljovski.

Izpreobrnjeni vinski bratec

Lovro z Onegavorja se ga je rad nasrkal. V gostilni je našel vedno kakega starega znanca. «Ali ga boš?» To je bilo našemu bratcu najljubše vprašanje. «Seveda», se je obližnil in zapel:

«En glažek al pa dva,
to nam korajžo da...»

In zopet v drugi gostilni:

«En glažek al pa tri,
to nam še nič ne stri...»

Še preden se je Lovro zavedel, mu je bila polna bariglica. In tedaj je zapel takole:

«Prišla bo grenka smrt,
moj hramček bo zaprt.
Tedaj bom pokopan,
nič več ne bom pijan.
Ne bom se več napiv,
bom v črni zemlji gniv...»

Pa si je mislil ta in oni: «To bo pa morda kmalu resnica. Dobro bi ga bilo zavarovati...» Pri tem ni seveda nihče kaj slabega nameraval. Bog ne zadeni, da bi komu podtikal kako grešno misel...

To je bilo tedaj, ko so navalili na deželo agenti raznih posmrtninskih zavarovalnic. Tudi Onegavorje so zgovorno oblegali. Čakala jih je obilna žetev.

Ljudje so zahrepeneli po denarju. Najprej so jo mahnilo po starih, o katerih so sklepali, da bodo živeli vsaj še eno leto. Ko je zmanjkalo teh, so se morali zadovoljiti z mlajšimi, s takimi, ki so hirali in slabeli. Naposled so se spomnili tudi Lovra ter ga zavarovali v vseh razredih za velike vsote.

Naš dobri vinski bratec se je nekoliko ustrašil. Ni ga še mikalo v krtovo deželo. Ne bi se temu toliko upiral, če bi bile tam na onem svetu tudi bariglice in gostilne...

Svoje nadležne slutnje je odkrival pivcem v neki gostilni. «Ali menite, da me bo res že konec?» ga je vedno bolj skrbelo.

«Še Abrahama boš videl...» so se norčevali. «Lahko pa tudi kam padeš, ali ti duša po kakšni drugi poti uide iz telesa...»

«Ne vem, kako mislite...» ga je vznemljilo. «No, takole: lahko bi ti kdo kaj vrgel v pijačo...»

«Oho, to pa to!» se mu je videlo verjetno. Takoj jo je odkuril iz gostilne

«Na, Lovro pij!» so ga hoteli pridržati.

«Ne maram strupa!» se je odrezal in se ni dal več pregovoriti.

Lovro se od takrat moško drži in nič več ne pije. Celo gostilne se prav daleč izogne. Šaljivi Onegavorci mu pravijo: «Izpreobrnjeni vinski bratec.»

S.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

ŽRTEV MATERINSTVA.

Poljčane, aprila.

Dne 13. t. m. je kot žrtev materinstva preminila v porodnišnici v Mariboru priljubljena gospa Elizabeta Rainerjeva, žena železničarja g. Franca Rainerja iz Murske Sobotice. Pokojnica, po rodu Lepejeva iz Čretnika pri Poljčanah, je bila baš na obisku pri svojih starših, ko jo je prijelo in je morala v posteljo. Kljub temu, da so takoj poklicali tukajšnjo babico, se je reva mučila dva dneva, preden so poklicali zdravnika g. dr. Hronovskega, ki je odredil takojšen prevoz v bolnišnico. Tam so jo operirali in dobili živega otroka moškega spola, vendar pa se je medtem lotila matere pljučnica, kateri je podlegla.

Uboga Lizika je morala v najlepši mladosti dvajsetih let zapustiti svojega en dan starega sinčka in žalujočega moža, s katerim je komaj eno leto živela v srečnem zakonu.

Žalosten je bil prizor, ko se je 15. t. m. z brzim vlakom pripeljal njen mož v Maribor in odšel v mrtvašnico, kjer je že bilo zbranih nekaj sorodnikov, ki so se med seboj tolašili. Bodi dragi pokojnici ohranjen najlepši spomin! Njenim žalujočim svojem izrekamo iskreno sožalje!

IZ SEVNIŠKEGA DRUŠTVENEGA ŽIVLJENJA.

Sevnica ob Savi, aprila.

V nedeljo 17. t. m. popoldne nas je prijetno iznenadila naša sokolska deca z uprizoritvijo pravljicne igre «Dve Marički». Igra sama je zaradi lepega izvajanja in lepe scenerije navdušila vse gledalce. Hudo je reči, kateri igralec je bil najboljši, ker so pač vsi ti naši mladi odrski umetniki vili v igrice vse svoje veselje in pokazali lepe sposobnosti. Posebno so ugajali: obe Marički, Meta, obe slugi, mojster čevljar in gotovo tudi palčki.

Režiserju br. Vutkoviču in pa br. Klemencu, ki je uvežbal pevski del igre, moramo ob tem lepem uspehu iskreno čestitati. Priznanje in zahvala velja tudi vsem ostalim sodelujočim bratom in sestram. Prisotni starši so gotovo uživali ob pogledu na neskajeno radost svojih otrok. Obenem so se lahko vsi prisotni zopet uverili, da se goji v sokolskih telovadnicah tudi čista prosveta, ki plemeniti naša čuvstva in krepi značaje.

Na splošno željo občinstva se bo igra najbrže ponovila, kar bomo še pravočasno objavili.

V nedeljo 24. t. m. dopoldne bo v osnovni šoli poleg cerkve ustanovni občni zbor krajevne organizacije JRKD. Na shodu bo govoril naš sreški poslanec g. Urek.

Sokol v Sevnici priredi v soboto 23. t. m. ob 20. telovadno akademijo z glasbenimi točkami. Po končanem sporedu prosta zabava.

Kino v Sokolskem domu pa bo predvajal v nedeljo 24. t. m. popoldne in zvečer krasen film «Na fronti nič novega...» Poleg tega bo še zanimiv prosvetni film.

ZIBIŠKO PISMO.

Zibika, aprila.

Upamo, da se bodo za našega vinogradnika, ko bo uveljavljen novi trošarinski zakon, razmere izboljšale. Da so naša zibiška vina res dobra, je dokaz, da so bili naši vinogradniki lani na prvi banovinski razstavi vin v Mariboru odlikovani od ministrstva za kmetijstvo s krasnimi diplomami

Kdor še ne ve, da se naše vino iz Škofije, Breške gorce, Št. Janža in Babne gore lahko kosa z marsikaterimi priznanimi vini, naj se potruži 1., 2. in 3. maja v Šmarje pri Jelšah, kjer bodo naša vina razstavljena. Ker so cene izredno nizke, je upati, da bo kupčija izdatna. Gostilničarji iz dravske in drugih banovin, pridite ravedene dni na sresko vinsko razstavo in vinski sejem v Šmarje. Na razstavi bodo tudi razne potrebščine za vinogradništvo in vinarstvo.

V nedeljo 3. t. m. se je vršil ustanovni občni zbor krajevne organizacije JRKD, h kateri je pristopilo nad 30 članov. Za predsednika je bil izvoljen g. Franc Štipič, trgovec v Zibiki. Podpredsednik je g. Ivan Gubenšek, posestnik iz Spodnjega Tinskega, tajnik g. Tone Malgaj, ekonom iz Strtenice, blagajnik g. Anton Artnak iz Št. Janža. V nadzorstvo sta izvoljena gg. Davorin Založnik in Gregor Pevec. Odposlanec za sresko skupščino je g. Tone Malgaj.

PREKMURSKI GLASNIK

SLABE NADE PREKMURSKIH SEZONSKIH DELAVCEV.

Murska Sobota, aprila.

Iz vseh krajev Prekmurja prihajajo delavci v Mursko Soboto, da si izposlušajo delo pri borzi dela ali pa pri Francoski družbi za vseljevanje. Posebno pri poslednji je mnogo povpraševanja po delu zaradi tega, ker je v Franciji boljši zaslužek kakor v Nemčiji. Dve manjši skupini delavcev sta že odpotovali v Francijo. V bodočih dneh pa bodo odpotovale tjakaj večje skupine, ker se glavno delo prične šele ob koncu aprila in v začetku maja. Te dni je odpotovalo v Nemčijo z mariborske postaje 500 sezonskih delavcev iz Prekmurja. Znak letošnjih hudih razmer pa je dejstvo, da sta v lanskem letu odšli iz Prekmurja dve skupini že meseca januarja in era februarja. Iz tega se da že sklepati, da bo letošnja zaposlitev sezonskih delavcev v tujini daleč zaostala za lansko.

Za delo v Franciji se je prijavilo okrog 3000 delavcev. Vse te množice pa ne bo mogoče zaposliti tudi zaradi tega, ker se še od lanskega leta nahaja v Franciji ogromno število prekmurskih delavcev, ki se še niso vrnili, nego so ostali vsem upoštevajo tisti delavci in tiste delavke, za katere prosi gospodar po Francoski družbi za vseljevanje. Takih primerov ni malo, kar je pač dokaz za priljubljenost našega delavca, ki slovi zaradi svoje poštenosti in prirojene skromnosti tudi v tujini.

Prav huda je izbira, koga odposlati v Francijo, ker so pač vsi prosilci potrebni zaslužka. K Francoski družbi za vseljevanje se ne zatekajo samo delavci iz Prekmurja, temveč tudi iz Preloja, Čakovca in iz srezov Ljutomera, Ptuja in drugih. V lanskem letu je odšlo v Francijo 2040 delavcev. Koliko jih bo mogoče letos spraviti tja, je pa še v rokah usode.

Prva vinska razstava v Prekmurju. Podružnica Vinarskega društva v Dolnji Lendavi priredi dne 24. t. m. v dvorani hotela «Krone» vinsko razstavo in vinski sejem. V zvezi z razstavo bo zborovanje vinogradnikov. Razstavljene bodo vse vrste vin iz vinorodnih krajev v Slovenski krajini. Vinska razstava v Dolnji Lendavi utegne biti vsekakor velikega pomena, ker bo pokazala, kaj rodijo prekmurske gorice. Za razstavo se je prijavilo do 100 vzorcev. Razstavljena bodo vira predvsem iz dolnjelendavskih goric, nekaj tudi iz ostale krajine in iz Medmurja.

Smrt Prekmurke na zagrebškem kolodvoru. 25letna Marija Žižkova iz Čentibe pri Dolnji Lendavi je prispela v Zagreb in potožila svoji prijateljici, da je bila v vseh bolnicah, a je niso mogli nikjer sprejeti. Sirota je imela jetiko. Obvestili so njene svoje. Njen svak je prispel v Zagreb ter odpeljal Marijo z avtomobilom na kolodvor. Bila je že tako slaba, da jo je moral

odnesti v vagon. Sirota je že v vlaku na kolodvoru umrla.

Zagoneten požar v Fokovcih. Pred kratkim je gorelo pri trgovcu Samuelu Grossu v Fokovcih. Ogenj je rasil po polnoči in uničil gospodarsko poslopje in skladišče. Gasilci in prebivalci vasi so kmalu bili na kraju požara in obvarovali bližnje hiše nesreče. Da je bila pomoč tako hitro na mestu, je pripisovati naključju, ker se je prav v onem času peljal neki potnik z avtomobilom skozi vas in s klici zbudil vaščane. V gorečem poslopju so se nahajali velika množina sena, vozovi in različni kmetijski stroji, kar je vse postalo žrtev plamenov. Istočasno pa je začelo goreti tudi v bližnjem objektu v neki zaprti sobi, kjer je bilo shranjeno staro pohištvo. S silo so moral vdreti v ta prostor, da so lahko pogasili ogenj. Gorela je v tem prostoru slama, ki je bila stlačena v praznem zaboju, nad katerim je bila poveznjena stara košara. Tik zraven pa je bila pokoncu postavljena stara žimnica, katero je tudi že zajel plamen. Vzrok, da se ogenj ni mogel razširiti na ostalo pohištvo, je bil v pomanjkanju zraka. Kako je v tem prostoru nastal ogenj, je uganka. Vsa zgorela poslopja kakor tudi pogorelo seno, stroji in drugo so bili zavarovani. Konji se v tem času niso nahajali v hlevu, ker je baš usodnega večera šel hlapec po kisló vodo v Petanjce. O zagonetnem požaru je uvedena preiskava.

Razkrinkan tihotapec. Javnim organom v Murski Soboti se je posrečilo priti na sled tihotapcu, ki je že dalje časa izvrševal svojo prepovedano obrt. Ker je bilo jasno, da vtihotapljenega blaga ni porabljal zase, ampak ga razpečeval naprej, so ga trdo prijeli, naj pove imena svojih stalnih kupcev, kar ni ostalo brez uspeha. Podjetni možak je naštel imena nekaterih gostilničarjev iz Gorice. Takojšnja hišna preiskava je pokazala, da je možak govoril čisto resnico, kajti našli so tam velike količine inozemskega tobaka in saharina. Vsi prizadeti se bodo zagovarjali pred sodiščem.

Zrtev tihotapstva. Obmejna straža je prejšnji četrtek prišla na mejo proti Madžarski v odseku med Kobiljem in Žitkovec človeka, ki je tihotapil iz Madžarske tobak v našo državo. Pri njem so našli 49 zavojev tobaka za pipo. Obmejna straža je tihotapca prignala v svrhu zaslišanja na carinarnico v Dolenjo Lendavo in nato še h komandi obmejne čete v Murskem Središču. Po zaslišanju je bil tihotapec izročen orožniški postaji v Dolenji Lendavi. Čez noč je bil zaprt v občinskem zaporu in je naslednjega dne zjutraj bil zaslišan po orožništvu. Opoldne je še govoril z občinskim redarjem, okrog 13. ure pa so opazili, da se je nesrečnik obesil. Orožniki so ga takoj poizkusili oživeti z umetnim dihanjem, vendar je bil njihov trud zaman. V zaporu je je pod stropom železna traverza, na katero je tihotapec privezal pas za hlače in se na njem obesil. Zrtev tihotapstva je 30letni Jožef Škrilec iz Žitkovcev, ki je bil baje pred leti trgovinski pomočnik. Oblečen je bil zelo ubožno, kar priča, da je živel v veliki bedi. Kaj je gnalo nesrečnika v prostovoljno smrt v takih okoliščinah, še ni znano. O dogodku je bilo takoj obveščeno županstvo v Žitkovcih, da obvesti o tihotapčevi smrti sorodnike.

Pri pretepu nevarno poškodovan pomirjevalce. Ernest Miholič iz Kobilja, gozdni delavec pri Našički družbi, je bil na obisku pri svojem kumu. Ko se je proti večeru vračal domov, je naletel na cesti na gručo pretepačočih se pijanih fantov, med katerimi je bilo tudi nekaj njegovih znančev. Ko je stopil bliže, da bi jih pomiril, se je proti njemu zakadil neki fant z odprtim nožem. Ko je Miholič to videl, se je podal v beg, toda že po 50 korakih ga je sirovi napadalec ujel. Brez velikega prekanja mu je zasadil nož med ruvanem najprej v nogo, potem pa še v trebuh. Miholič se je zgrudil, a sirovi junak z nožem je zbežal, ko je videl svojo žrtev v mlaki krvi. S hudimi poškodbami se je ranjenec naposled privlekel do prve hiše, kjer so mu nudili pomoč. Takoj so poklicali zdravnika, ki je odredil prevoz ranjenca v bolnico.

NAŠI NA TUJEM

IZ ŽIVLJENJA ROJAKOV V FRANCIJI.

Combelle-Mines de Brassac, aprila. Tukaj je 20. marca preminila ga. Ana Semetova štiri dni po porodu za zastrupljenjem. Pokojnica je bila poročena devet mesecev in stara šele 22 let. Bila je svojemu možu dobra žena. Naj ji bo lahka tuja zemlja, žalujočemu možu naše sožalje!

Iz Francije sta bila te dni izgnana dva rojaka zaradi slabega vedenja. Zalostno je, da taki siroveži in pretepači uničujejo sicer dober sloves slovenskih delavcev.

Tukajšnje podjetje ima svojo kantino, ki je prav lepo urejena in ima prostora za 60 ljudi. To kantino sta imela rojaka Alojzij Krajnc in njegova žena. Zato je dobila ime slovenska kantina. Zaradi neprimernega postopanja z delavci, po večini rojaki, ki so bivali v kantini, je ravnatelj odvezel kantino Krajncu. Kantino je dobil sedaj Jože Kovač. Ljudje so z njim zadovoljni kljub temu, da ima hrano po isti ceni, kakor je bila prej, to je po enajst frankov.

Zabeležiti moramo tudi žalostno zgodbo nezveste žene. Naš jugoslovanski rojak Jelenkovič je dobil svojo ženo Vekosavo s tremi otroki pred dvema letoma k sebi. Tu sta dobila še enega otroka. Nedavno pa se je Vukosava zagledala v drugega. Ko je njen mož to opazil, je svojo ženo z otroki lepo odpravil domov v Srbijo. Žena pa ni šla domov, temveč je ostala s svojim ljubimcem v Lyonu. Ko Jelenkovič ni dobil mesec dni nikakega odgovora, je šel v Lyon na konzulat, da tam poižve, ali je žena sploh šla domov. Ko je nesrečni rojak dobil tam svojo ženo z njenim ljubimcem, jo je prosil, naj se vrne k njemu. Vse prošnje pa so bile zaman. Tedaj je vzel Jelenkovič tri otroke in se vrnil z njimi v Combelle. Kratek čas nato je zopet šel v Lyon in ponovno nagovarjal ženo v pričo njenega ljubimca k pameti. Nezvesta žena mu je odgovorila, da ga več ne mara, nato pa je pograbila velik kuhinjski nož in z njim možu prebodla levo roko. Ves razburjen je Jelenkovič potegnil samokres in ustrelil zapeljivca, ženo pa je sedemnajstkrat z nožem zabodel, tako da sta ostala oba na mestu mrtva. Nato je vzel Jelenkovič otroka in se šel sam javit na policijo, kjer so ga zaprli. V mesecu avgustu bo proti njemu sodna razprava.

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Goveji zrezki. Meso od stegna zreži na zrezke, zrezke potolci in položi čez noč v kvašo. (Kvašo pripravi kakor za divjačino.) Drugi dan pripravi zrezke takole: V kozo deni narezane slanine, jo malo popraži, nato prideni eno drobno zrezano čebulo, ki jo tudi malo popraži, potem pa položi noter še zrezke, jih malo popeci, prilij malo kvaše (ki pa naj ne bo preveč kislá) in pokrito duši do mehkega. Ko so zrezki mehki, primešaj osminko litra kisle smetane, v katero si umešala žlico moke in žličico sladke paprike. Malo kaper in eno sardele drožno sesekljaj, naribaj še malo limonove lupinice in stresi vse skupaj k mesu. Ko malo prevre, daj na mizo.

Čmoki z gnatjo. Sedem dek sirovega masla, dve jajci in dve v mleku namočeni in ožeti žemlji v skledi dobro mešaj, 10 dek kuhane gnjatji (lahko vzameš namesto gnjatji klobaso ali mrzlo svinjsko pečenko), ki jo drobno zreži, štiri žlice zdroba in malo drobtin primešaj in pusti to zmes, naj stoji eno uro, da se zdrob napoji. Potem oblikuj čmoke, ki jih skuhaj v slanem kropu. Kuhane poberi v toplo skledo in jih z ocvirki zabeli. Zraven lahko daš solato, jurčkovo omako in slično.

Krompirjev puding. Skuhaj pol kile krompirja, kuhanega olupi in še vročega pretlači skozi sito v skledo, dodaj dva rumenjaka, 4 deke sirovega masla, malo soli, žlico sladkorja, žlico moke,

POLJEDELCI,

nudim
Vam
zopet
nekaj
novega!

Patentirani brzoklepalni stroj

na pogon z ного Vam prihrani čas, denar in trud. Ne potrebujete kladiv in prihranite si čas in trud za klepanje. Sedete k stroju

in opravite klepanje brez truda v petih minutah, za kar ste doslej rabili pol ure.

FR. STUPICA

železnina in zaloga poljedelskih strojev
Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 1.

8 dek zmlatih orehov ali mandeljnov, malo limonove lupinice in dve žlici drobtin. Vse skupaj dobro zmešaj, nato primešaj še sneg dveh beljakov. Model dobro namaži, ga potresi z drobtinami in stresi testo vanj, ga zapri in kuhaj eno uro v kropu. Kuhan puding stresi na topel krožnik, ga oblij s sadnim sokom in daj na mizo. (Sadni sok malo pogrej, preden ga poliješ po pudingu.)

Praktični nasveti

Zlati mak, o katerem smo pisali v prejšnji številki «Domovine», se imenuje tudi kalifornijski mak. Pod tem imenom je bolj znan, in ga lahko dobiš v trgovinah s semeni.

Kadar hočeš prerezati nadevano torto, da se ne bi poškodovali kosci, moraš nož, s katerim režeš, vsakokrat vtakniti v vodo.

Povoščeno platno, kot ga uporabljamo za kuhinjske mize, se ohrani dalje časa lepo, ako še novega umijemo z mrzlim mlekom in dobro zdrgnemo z mehko krpo.

Kadar lupiš sadje, si nadrgni roke prej z limono, ki prepreči, da se sadni sok tako ne vleže v kožo.

Jekleni deli ognjišča se z lahkoto osnažijo z vazelino. Da si ne umažeš rok, naredi iz starih krp kepo, s katero drgni jeklene dele ognjišča.

Kadar snažiš medene kljuge pri vratih in oknih ali pa medene ščitke z imeni, položi poprej na ščitke ali kljuge izrezan del lepenke, da z njo zaščitiš vrata ali okvir okna, ki se kaj rade umažejo od čistila.

Da se saje preveč ne primejo kuhinjske posode, če kuhaš na odprtem ognju, namaži posode poprej od zurnaj z zelenim milom, ki prepreči, da se saje tako ne prijemajo.

Da se čebula ne prismoči. Ker se čebula, ko jo pražiš za različne jedi, kaj rada prismoči, si večjo množino spraji in spravi. Enako si lahko pripraviš večjo množino prežganja, ki ga potem, kakor tudi praženo čebulo, po malem uporabljaj pri kuhi. Tako prežganje ali pražena čebula se drži do 14 dni.

ZANIMIVOSTI

× Rumunski kraljevski grad je zgorel. Letni dvorec rumunskega kralja Fojšer je te dni zgorel do tal. Ogenj je nastal zaradi kratkega stika. V pol ure je bil ves grad, ki je bil zgrajen iz lesa, upepeljen.

× Indijski prvoboritelj Gandhi noče iz zapora. Gandhi je zavrnil ponudbo angleške vlade, da ga pod gotovimi pogoji takoj izpusti iz zapora. Izjavil je, da ne bo izdal ukaza o ukinjenju neposlušnosti, dokler vlada ne bo preklicala izjemnih odredb.

× Kreugerjeva sleparstva presegajo po naši vrednosti deset milijard dinarjev. Dbsedanja preiskava o prevarah, ki jih je izvršil švedski bo-

gatin, tako zvani kralj vžigalic Ivar Kreuger, je ugotovila, da gre za ogromne vsote denarja, in sicer za preko deset milijard dinarjev po naši vrednosti. Ni čudno torej, da si je mož naposled vzjel življenje. Pravijo pa že tudi, da se ta največji pustolovec, kar jih je kdaj živelo pod solncem, sploh ni usmrtil. Iz Londona namreč poročajo, da njegovega trupla v Parizu ni nihče videl in da so krsto poslali v Stockholm le z lutko, ki je bila njemu zelo podobna. Bajje je Ivar Kreuger pobegnil na Sumatro.

× Ogromen plaz ograža porensko mesto. V torek zvečer se je utrgal nad mestom Kochemom ob Mosli ogromen plaz in nad 10.000 kubičnih metrov zemlje in kamenja se je vsulo v dolino. Tri poslopja, ki so bila na vznožju hriba, so izginila. Cesta je več metrov visoko zasuta in plaz je zatrpal deloma tudi strugo Mosle. Manjši plazovi so polzeli v dolino še vso noč. Plazovje sta spremljala zamolklo grmenje in lahen potres. Med prebivalstvom je zavladal nepopisen strah in ljudje so v silnem begu zapuščali mesto in se razbežali na vse strani.

× Blaten dež. Redko prirodno pojavo so doživeli te dni v srednji Italiji. Padal je tako imenovani blatni dež, ki so ga preiskali in ugotovili, da je vseboval mnogo železnih sestavin. Očividno so vetrovi zanesli prah iz saharške puščave nad Italijo in povzročili redke prirodni pojav.

× Potres na Kitajskem. Vesti iz Nankinga zatrjujejo, da je zadela severnozahodni del pokrajine Hupe huda potresna katastrofa. Potres, ki je trajal več kakor 16 ur, je v okraju Mahendu razdejal okoli tri četrtine hiš. Razen tega je zahteval tudi več sto človeških žrtev.

× V ječi sta ponarejala denar. V hamburškem zaporu se nahaja že več mesecev neki Pilcke, da bi odsedel daljšo zaporno kazen zaradi ponarejanja denarja. Ker je po poklicu mehanik, so ga zaposlili v izdelovalnici različnih ključavničarskih proizvodov. Nadzorniki in pazniki so ga zelo hvalili zavoljo njegove izredne marljivosti. Izdeloval je z nekim drugim jetnikom model ladje. Delala sta zelo marljivo. Ko so nedavno pogledali model ladje, so na svoje presenečenje ugotovili, da sta oba kovala novce po pet mark, ki so bili sijajno izdelani. Za marljivost so ju sedaj odlikovali, in sicer vsakega še z dvema letoma ječe.

× Človek brez domovine. V Zedinjenih državah se vrši že več mesecev prava gonja na ljudi, ki nimajo zakonske pravice, prebivati v Ameriki. Zapimiv je primer nekega Stevensona, ki so ga ob priliki neke take gonje prijeli. Oblastva se sedaj trudijo dognati, kam naj ga odženejo. Možak se je rodil pred vojno kot nezakonsko dete neke Norvežanke v Alzaciji. Oče je bil Kanadec. Ze kot otrok se je preselil v Ameriko in je med vojno služil nekaj časa v ameriški, pozneje pa v francoski in angleški armadi. Po rojstvu je Nemec, vendar je nemško poslanstvo odklonilo, izdati mu potrebne listine. Isto so storili predstavniki drugih držav.

Listnica uredništva

Dramlje. Ker se ni še nič zlega zgodilo, je bolje, da se to ne objavi.

Goreljce. Ni za tisk!

Grosuplje. Novi trošarinski zakon še ni stopil v veljavo, kakor smo že v zadnji številki objavili. bolje, da se to ne objavi.

Mozirje. Zadeva se ne tiče vas.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

V uredništvu.

Mohovt: «Gospod urednik, poslal sem vam več smešnic. Ali ste jih že prečitali?»

Urednik: «Seveda, že lani v drugih časopisih...»

Rdeče jabolko.

A: «Kaj, tako star se hočeš oženiti s tako mladim dekletom?»

B: «Seveda, če že ugrizneš v kislo jabolko, mora biti to vsaj rdeče...»

Mnogo denarja

si pripravite, ako kupite razna glasbila v trgovskem domu Stermecki. Ta so zelo dobra in zelo poceni. Harmonike po 265, 378, 725 Din, violine po 142, 315, 545 Din, gitare po 270, 310 Din, tamburice po 156, 215 Din, dalje citre, flavte, klarineti, gramofoni in plošče.

Pišite še danes po novi, veliki, ilustrirani cenik!

Trgovski dom
Stermecki
Celje št. 97

Iznenadenje.

Urša: «Nedavno mi je moj mož dejal, da me bo prijetno iznenadil, če se naučim kuhati.»
Neža: «In kakšno je bilo to iznenadenje?»
Urša: «Odpustil je kuharico.»

Živinorejcem

priporočamo zanje jako koristno knjigo

Prva pomoč ponesrečenim živalim.

Napisal jo je živinozdravnik prof. dr. Kern. Okrašena je s 93 zelo poučnimi slikami in ima nasledno vsebino:

Sestava živalskega telesa, zdravlila, obkladki, masiranje, drgnjenje, o načinu kako se žival prisili, da je mirna, o dviganju padlih ali bolnih živali, o ranah ter kaj je storiti v raznih slučajih, nagle obolesti, kol pri poškodovanju rogov, poškodbi kopa in zakovanju pri prišču med parklji, opeklini, strelji, zlomu kosti, zvitju, izčlenjenju, izpadu porodnice in maternice, izpadu danke, vnetju vimena, criski, zaprtju, koliki, napevanju goveda in ovac, pri tujih pred-

metih v požiralniku, pretresu možgan, solnčarici, nevarnosti zadušitve, zastrupitvi, ozebljenju, postopenju s popkom, mrzlici, omedlevici, kužnih boleznih itd. Vsak lastnik živali, ki se hoče obvarovati škode pri ponesrečenih živalih, bi moral imeti to knjigo. Knjiga, ki velja s poštnino vred Din 36.50, se naroča

v knjigarni Tiskovne zadruga
v Ljubljani

Selenburgova ulica št. 3

Obutev iz usnja jugoslovenskih tovarn izgotovljena z rokami jugoslovenskih čevljarjev.

Pomagajte našemu delu.

Več službe.

Prizadevamo si ne samo, da Vas kar najbolje postržemo z dobro in ceneno obutvijo, temveč skrbimo, da Vas postržemo dovršeno in ceneno tudi z ostalimi potrebščinami za Vašo obutev in Vaše noge

49.-

Vrsta 2942-00

Sandale ne žulijo niti nog niti žepa. Prodajamo jih za bagatelno ceno. Otroške št. 23-26 39 Din, št. 27-34 49 Din. Ženske št. 35-38 59 Din. Moške št. 39-46 69 Din.

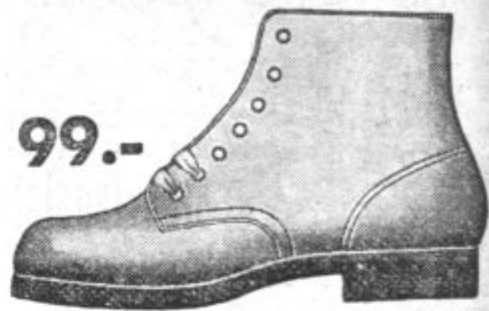
79.-

Vrsta 3925-03

Za gospodinjice: Praktični čevlji iz črnega boksa in s trpežnim podplatom. So zelo udobni in ceneni. Potrebni so vsaki gospodinjici pri delu in za na trg.

99.-

Vrsta 0167-00

Čevlji za štrpac iz močnega mastnega usnja z gumijastim podplatom in peto. Za dober material jamčimo. Ti čevlji so neizogibno potrebni za delo na polju in za vsak štrpac.

Slabi časi za berače.

Urša: «Ali priberačite toliko, da lahko živite?»
Berač: «Ne vedno, gospa. Pogosto moram dati kaj iz svojega.»

Potepina.

Dva potepina sedita v zaporu.
P.: «Zakaj si zaprt?»
D.: «Našel sem zlato uro.»
P.: «To vendar ni tatvina.»
D.: «Toda našel sem jo prej, nego jo je mož izgubil...»
P.: «Jaz pa sem našel verigo.»
D.: «To tudi ni hudodelstvo.»
P.: «Seveda, a na njej je bila krava prilezana in sem jo odgnal.»

V trgovini.

Prodajalka: «Gospod Maternik, ali ste svojo soprogo tudi toliko časa izbirali kakor to kratko?»
Maternik: «Žal ne, pa sem presneto slabo izbral. Zato sem zdaj toliko bolj oprezen.»

Kino in klobuk.

Milan: «Kaj, že zopet hočeš h kinematografski predstavi? Ta film si videla že najmanj desetkrat.»
Vera: «Toda v svojem novem klobuku še ne.»

Najnovije dvokolo z motorčkom 1 1/2 K. S., dvokolesa, šivalni stroji, otroški vozički, vozički za igrat in posamezni deli najceneje. Ceniki franko.

«TRIBUNA» F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovška cesta št. 4.

Vabilo na 39. redni občni zbor

ki ga bo imela

Hranilnica in posojilnica pri Mariji Snežni na Velki,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v soboto dne 23. aprila 1932. ob 15. uri v zadružni pisarni.

SPORED:

- 1.) Čitanje in odobritev zapisnika o zadnjem občnem zboru.
- 2.) Poročilo načelstva in nadzorstva.
- 3.) Odobritev računskega zaključka za l. 1931.
- 4.) Volitev nadzorstva.
- 5.) Slučajnosti.

★

Ako ob določeni uri občni zbor ne bi bil sklepčen, se bo vršil pol ure pozneje drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ob vsakem številu zborovalcev.

NAČELSTVO.

Zahvaliti se mora.

Mati podari hčerki Urški dvodinarski novic. Urška pa se ji pozabi zahvaliti. Jezna ji reče mati: «Ali ne veš, kaj bi morala storiti? Kaj pa rečem jaz očetu, ko mi dá denar?»
Urška (premišlja in meni): «Očka reče vedno: »Ali je to vse?«

MALI OGLASI

Brezobrestna posojila

za zidavo, odkup obstoječih vkupijb itd. daje Zagrebška stavbeno-kreditna zadruga, zastopništvo v Ljubljani, poštni predal 307. 121

Tednik «Zabavni list»

Strazišče pri Kranju. Vsaka številka samo 1 Din. Zahtevajte brezplačne ogledne številke! 95

Vajenec se sprejme.

Predstavi naj se osebno pri strojnem mizarstvu Golmajerjevem v Ljubnem-Podnartu.

Naprodaj je lepo posestvo,

sestoječe iz travnikov, njiv, gozdov, vinogradov in dveh lepo urejenih družinskih hiš, primernih za katerokoli trgovino. Več pove Josip Barič, Čeplje št. 19, pošta Nemška loka pri Kočevju.

112 let je že stara

KRANJSKA HRANILNICA

ki se imenuje sedaj

HRANILNICA

DRAVSKE BANOVINE

LJUBLJANA

KNAFLJEVA ULICA št. 9

Tu naložite na najboljše obresti svoje prihranke.

Za vloge in vse obveznosti hranilnice jamči vsa dravska banovina z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo.

Najvarnejša naložitev denarja.

Najvišje obrestovanje.

3krat tako dolgo

kot druge slabše vrste trajajo one

štrange, uzde, vrvi

Ta varstvena znamka

in drugo vrvarsko blago, ki imajo privezan rdeč listek s pajkom in napisom Grosuplje, kakor kaže tale slika. To blago je priporočila za kmetovalce kmetijska šola na Grmu. Zahtevajte pri Vašem trgovcu vrvarsko blago samo, če ima tak listek, če ga nima, ga ne vzemite, saj to ni prav nič dražje od drugega, dasi je prvovrstno.

garantira za najboljšo kvaliteto. - Zahtevajte vse vrvarske izdelke samo s to znamko.

Nov poklic

za dame in gospode z opremo pletilstva v hiši. Zajemčen mesečni zaslužek 1500 Din, ker odkupimo izgotovljeno pleteno blago, plačamo mezdo za pletenje in dobavljamo prejo za podelavo. Pišite še danes po gratis prospekto pod naslovom: Domača pletarska industrija št. 8 - Josip Kališ, Maribor, Trubarjeva ulica št. 2.

Na pljučih bolni.

Več tisočev ozdravljenih.

Zahtevajte takoj knjigo o moji

NOVI UMETNOSTI HRANJENJA,

ki je že mnoge rešila. More se uporabljati v vsakem načinu življenja in pomore, da se bolezen naglo premaga. Nočno potenje in kašelj ponehata, telesna teža se zviša, a postopno ovapnenje konča bolezen.

Resni moške

zdravniške vede potrjujejo odličnost moje metode ter jo radi priporočajo. Čim prej pričnete z mojim načinom prehranjevanja, tem bolj za Vas.

Povsem zastoj

dobite mojo knjigo, iz katere boste lahko črpali mnogo koristnega. Ker znaša moja naklada za brezplačno razpošiljanje samo

10.000 izvodov,

pišite takoj, da se boste tudi Vi lahko prištevali med njene srečne dobitnike.

Zbiralno poštno mesto:

Georg Fulgner, Berlin-Neukölln, Ringbahnstrasse 24, Abt. 491.